

SOCIJALNA ZADRUGA „PRUŽIMO RUKE“
Trg Eugena Kvaternika 2, 43000 Bjelovar

„KORAK NAPRIJED“ – povećanje zapošljivosti skupina
u nepovoljnom položaju; UP.01.3.1.01.0074;
financiranog iz ESF - Operativnog programa
„Učinkoviti ljudski potencijali 2014-2020.“

SEKTORSKA ANALIZA

PROIZVODNJE CVIJEĆA, VOĆA I POVRĆA TE
POTREBA ZA ZNANJIMA, VJEŠTINAMA I RADNICIMA
NA PODRUČJU BJELOVARSKO-BILOGORSKE
ŽUPANIJE I GRADA BJELOVARA SA OSVRTOM NA
STANJE U REPUBLICI HRVATSKOJ

Bjelovar, ožujak 2021. godine

www.esf.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Sadržaj

1. Uvodni dio.....	1
1.1. BBŽ: obilježja i postojeći resursi regije sa analizom stanja	3
na tržištu rada prema evidenciji HZZ PU Bjelovar.....	3
1.1.1. Bjelovarsko-bilogorska županija - obilježja i postojeći resursi	3
1.1.2. Stanje poljoprivrede na području Grada Bjelovara	8
1.1.3. Analiza stanja na tržištu rada županije i Grada Bjelovara.....	10
1.2. Poljoprivredna proizvodnja na području Republike Hrvatske	14
2. Registrirane fizičke i pravne osobe na području Bjelovarsko-bilogorske županije u sektoru voćarstva, povrtlarstva i cvjećarstva	20
2.1. Popis obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i udruga	20
2.2. Popis registriranih obrta u poljoprivrednoj proizvodnji	22
2.3. Popis registriranih pravnih subjekata u poljoprivredi i preradi	23
3. Istraživanje tržišta	24
3.1. Analiza – postupak provedbe istraživanja	24
3.2. Sadržaj anketnog upitnika.....	24
4. Zaključci - Izvješća provedenih anketa	30

1. Uvodni dio

Sektorska analiza proizvodnje cvijeća, voća i povrća te potreba za znanjima, vještinama i radnicima na području Bjelovarsko-bilogorske županije s naglaskom na područje Grada Bjelovara, izrađena je u skladu sa potrebama provedbe projekta „KORAK NAPRIJED“ i sastavni je dio aktivnosti br. 2 Razvoj i provedba edukacija, programa osposobljavanja i radionica za stjecanje kompetencija radi jačanja zapošljivosti, uz tehničku podršku pri samozapošljavanju.

Analiza se provodi s ciljem istraživanja tržišta kojoj je namjera ispitivanje aktualnog stanja i potreba za stručnom radnom snagom u sektorima za koje projekt „KORAK NAPRIJED“ educira sudionike, te potrebama za proizvodnjom voća, povrća ili cvijeća.

Elementi koji se odnose na izradu sektorske analize proizlaze iz uvjeta definiranih prihvaćenim projektom i sklopljenim Ugovorom o dodjeli bespovratnih sredstava iz OP „Učinkoviti ljudski potencijali 2014-2020.“ natječaja objavljenog pod nazivom „Lokalne inicijative za poticanje zapošljavanja – faza III“. Sufinanciranje provodi Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava u svojstvu upravljačkog tijela 1 razine i Hrvatski zavod za zapošljavanje, Ured za financiranje i ugovaranje projekata Europske unije u svojstvu Posredničkog tijela 2 razine, sa kojim je korisnik - Socijalna zadruga „PRUŽIMO RUKE“ Bjelovar sklopila ugovor o sufinanciranju.

Naziv projekta	KORAK NAPRIJED – povećanje zapošljivosti skupina u nepovoljnom položaju; Kodni broj: UP.01.3.1.01.0074
Natječaj projekta	financirano iz ESF Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali 2014-2020.“ - ESF
Korisnik sredstava	Socijalna zadruga „PRUŽIMO RUKE“ Bjelovar
Partneri u projektu	1. Bjelovarska udruga za razvoj i zapošljavanje – BURZA 2. Udruga osoba oštećena sluha Bjelovarsko – bilogorske županije
Ukupna vrijednost projekta / prihvatljivi troškovi	472.585,00 kuna
Razdoblje provedbe projekta	26.03.2019. – 26.03.2021.
Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda u iznosu od 100% vrijednosti projekta	

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.

Problem na koji je usmjeren projekt „Korak naprijed“ je broj nezaposlenih osoba koje pripadaju ranjivim skupinama i nalaze se na području Bjelovarsko-bilogorske županije. Cilj projekta je doprinijeti povećanju zapošljivosti marginaliziranih skupina na tržištu rada. Kako bi se to postiglo kroz razdoblje provedbe projekta organizirano je stručno osposobljavanje za tri vrste poljoprivrednih zanimanja: cvjećar, voćar i povrtlar. Uz navedeno odrađene su i 2 edukacije - informatička pismenost i hrvatski znakovni jezik.

Ciljane skupine Poziva – projekta „Korak naprijed“ su ranjive skupine:

- dugotrajno nezaposlene osobe – mladi do 29 godina nezaposleni iznad 6 mjeseci i osobe starije od 29 godina nezaposlene iznad 12 mjeseci;
- žene;
- mladi starosti od 15 do 29 godina;
- nezaposleni hrvatski branitelji;
- djeca dragovoljaca Domovinskog rata;
- članovi obitelji stradalnika/-ca Domovinskog rata;
- djeca hrvatskih ratnih vojnih invalida;
- osobe s invaliditetom;
- osobe od 50 godina i starije;
- zaposlenici institucija članova lokalnog partnerstva za zapošljavanje;
- predstavnici članova lokalnog partnerstva za zapošljavanje (LPZ BBŽ).

Projektne aktivnosti u razdoblju provedbe od 24 mjeseca – ostvareni rezultati:

- osposobljeno 36 osoba–16 osoba za poljoprivredna zanimanja (cvjećar, voćar, povrtlar);
- 14 osoba za poznavanje znakovnog jezika i
- 6 osoba za informatičko opismenjavanje;
- stručne edukacije i osposobljavanja: motivacijska radionica i radionica stjecanja komunikacijskih vještina, te radionica o društvenom poduzetništvu.
- promidžbene kampanje na temu samozapošljavanja, poticanja zapošljavanja i poticanja društvenog poduzetništva;
- održavanje web stranice sa informacijama o projektu i dostupnom dokumentacijom za uključivanje u sudjelovanje;
- Kupljena oprema za sudionike edukacija (uključujući materijale za edukacije/priručnike);

Navedene aktivnosti iz ovog projekta usmjerene su na poticanje članova LPZ-a BBŽ na aktivno sudjelovanje u provedbi, suradnju, partnerstvo, koordinaciju, strateško promišljanje i postupanje, osvještavanje regionalnih/lokalnih potreba, te ukazuju na važnost postojanja LPZ-a.

1.1. BBŽ: obilježja i postojeći resursi regije sa analizom stanja na tržištu rada prema evidenciji HZZ PU Bjelovar

1.1.1. Bjelovarsko-bilogorska županija - obilježja i postojeći resursi

Bjelovarsko-bilogorska županija nalazi se u sjeverozapadnom dijelu Republike Hrvatske te „obuhvaća prostor četiriju karakterističnih geografskih cjelina: Bilogore (sjeverno i sjeveroistočno), rubnih masiva Papuka i Ravne gore (istočno), Moslavačke gore (jugozapadno), te dolina Česme i Ilove (zapadno, centralno i južno). Prostorno se nalazi na čvorištima glavnih prometnih pravaca, i u blizini glavnog grada Hrvatske, što pridonosi značaju županije.

Veličina Bjelovarsko-bilogorske županije u kilometrima kvadratnim iznosi 2.636,67 km², a administrativno je podijeljena na 5 gradova (Bjelovar, Daruvar, Garešnica, Grubišno Polje i Čazma) te 18 općina. Prema posljednjem dostupnom popisu stanovništva, onom iz 2011. godine, u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji živi ukupno 119.764 stanovnika, od čega 58.133 muškaraca i 61.631 žena.

Bjelovarsko-bilogorska županija (Izvor: <http://proleksis.lzmk.hr/12486/>)

Klimatološki gledano, BBŽ se nalazi u povoljnom položaju i za razvoj gospodarskih djelatnosti i za poljoprivrednu proizvodnju. Spada u toplo umjereno kišni tip klime, što znači da postoji pravilni ritam godišnjih doba. Ljeta su umjerena, zime relativno blage, s povremenim pojavljivanjima ekstremnijih temperatura. Ne postoje duži kišni ili sušni periodi. Zbog povoljnih klimatskih uvjeta i vegetacije, B-B županija ima dosta obradivih površina i šuma. Čak 51,2% površine Županije zauzimaju različita poljoprivredna tla, a 36,2% površine su šumska područja. Navedeno svrstava BBŽ u srednje šumovitu.

Od ostalih prirodnih resursa županija ima termalne bazene, mineralne sirovine (plin, nafta, građevinski kamen, kvarcni pijesak) i površinske vode. Zbog svih navedenih elemenata, stvoreni su uvjeti za velik potencijal razvoja regije.

Prema podacima iz dokumenta „Razvojne strategije BBŽ 2011-2017.g.“ Bjelovarsko-bilogorska županija se nalazi svojom zemljopisnom širinom u području koje brojem sunčanih dana, količinom oborina i reljefnim obilježjima (bila, brežuljci i doline) pruža izrazito povoljne uvjete za razvoj velikog broja poljoprivrednih kultura.

Obradive i poljoprivredne površine u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji i Republici Hrvatskoj

Kategorija	Površine u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji u ha	Udio ukupno obradivih površina u %	Površine u Republici Hrvatskoj u ha	Udio površina Bjelovarsko-bilogorske županije u površini RH u %
Oranice i vrtovi	101.484	70,1	847.000	12,0
Voćnjaci	3.927	2,7	47.000	8,3
Vinogradi	1.442	1,0	33.000	5,7
Livade	37.872	26,2	160.000	23,1
Obradive površine	144.725	100,0	1.087.000	–
Pašnjaci	4.044		110.000	3,7
Ribnjaci	3.200		6.042	52,9
Trstici i bare	321			
Poljoprivredne površine	152.290			
Šumsko zemljište	95.973		2.221.386	4,3
Neplodno zemljište	15.404			
Ukupno:	263.667		5.659.400	4,7 %

Izvor: Statistički ljetopis

Svojom površinom od 263.667 ha BBŽ sudjeluje sa 4,7% u ukupnoj površini Republike Hrvatske. Najveći prostorni udio županije (57,8%) otpada na poljoprivredno zemljište koje se prostire na površini 152.290 ha, od čega je veliki postotak obradivih površina (95,0% ili 144.725 ha). Od toga 70,1% otpada na oranice i vrtove, a 26,2 % na livade. Budući je relativno veliki postotak županijske površine pod šumom (36,3% ili 95.973 ha), temeljna gospodarska obilježja županije su proizvodnja hrane na prvom mjestu i drvoprerađivačka industrija na drugom mjestu. Od 101.484 ha površina pod oranicama u BBŽ se koristi 72.585 ha i to 65.869 ha u vlasništvu obiteljskih poljoprivrednih gospodarstva, a 6.716 ha je u vlasništvu ili najmu poslovnih subjekata. Poslovnih subjekata s poljoprivrednim zemljištem na području županije ima ukupno 91 od kojih deset raspolaže s posjedom većim od 100 ha, dok ih je jedanaest s posjedom 50-100 ha. Podaci popisa poljoprivrede u odnosu na registrirano stanje u službenoj statistici pokazuju da se na području županije koristi samo 62% poljoprivrednog zemljišta. Oranica se koristi 65,5%, livada 57%, pašnjaka 55%. Vinograda je iskazano 37% i voćnjaka 30% u odnosu na stanje u statistici, a od toga plantažnih vinograda u kućanstvima je 131 ha, a voćnjaka 277 ha.

Agrarna struktura na području Bjelovarsko-bilogorske županije se bitno ne razlikuje od one u Hrvatskoj. Prosječna veličina obiteljskih gospodarstava je 3,6 ha korištene površine što je, iako iznad hrvatskog prosjeka, mala površina. Loša je strana i veliki broj malih čestica. Jedno domaćinstvo ima u prosjeku osam zemljišnih čestica, dok zemljišta većih gospodarstava imaju puno više čestica (npr. ona preko 20 ha čak 12 čestica).

U odnosu na državni prosjek, obiteljska poljoprivredna gospodarstva u županiji su po broju članova brojnija, što je razumljivo s obzirom da se radi o jakom poljoprivrednom području sa znatnim poljoprivrednim resursima i proizvodnjom. Usitnjenost zemljišnog posjeda, veličine parcela i veličine stočarskih stada su otežavajući, ali ne i presudni ograničavajući čimbenici razvoja poljoprivredne proizvodnje. Budući razvoj primarne poljoprivredne proizvodnje treba gledati prvenstveno u održivom tradicijskom razvoju stočarstva. Raslojavanje agrarnog sela je logičan proces. U takvim okolnostima poljoprivredna proizvodnja odvijat će se sa znatno manjim brojem proizvođača na postupno sve većim površinama. Nije zanemarivo da danas 10 % obiteljskih gospodarstava ima površinu veću od 10 ha. Proces okrupnjavanja (sada osam čestica po gospodarstvu) i povećanja ukupne poljoprivredne površine (sada 3,6 ha korištene poljoprivredne površine) odvijat će se poslovnom logikom, odnosima na tržištu i socijalno-društvenim okolnostima. Na oraničnim površinama najzastupljenija je proizvodnja žitarica, krmnog i industrijskog bilja, te povrća.

Korištenje oraničnih površina

Kultura	Republika Hrvatska u ha	Udio kultura u Republici Hrvatskoj u %	Bjelovarsko-bilogorska županija u ha	Udio kultura u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji u %
Žitarice	558.590	67,2	56.488	77,8
Krumpir	17.355	2,1	803	1,1
Uljano sjeme i plodovi	82.093	9,9	3.159	4,3
Duhan	6.005	0,7	94	0,2
Šećerna repa	34.316	4,1	72	0,1
Krmno bilje	105.862	12,8	11.257	15,5
Cvijeće, aromatično i ostalo bilje	6.878	0,8	134	0,2
Mahunasto i ostalo povrće	19.789	2,4	578	0,8
Ukupno:	830.888	100,0	72.585	100,0

Izvor: Statistički ljetopis

Od ukupnog broja poljoprivrednih kućanstava samo 2.359 ih raspolaže posjedom većim od 10 ha, a još 4.182 imaju imanje veličine 5-10 ha. Poljoprivredna kućanstva s posjedom većim od 10 ha čine 10% poljoprivrednih kućanstava, a koriste 46% ukupno korištenog zemljišta i to 61,3% u vlasništvu i 38,7% u zakupu, dok zajedno s kućanstvima s posjedom 5-10 ha koriste 76% zemljišta i to 70,5% u vlasništvu i 29,5% zakupljenog. Skupina kućanstva s posjedom do 3 ha sudjeluje u ukupnom broju poljoprivrednih kućanstva s 58%, a posjeduje u vlasništvu 21 % korištenog poljoprivrednog zemljišta. U površinama danim u zakup sudjeluje s 84%, dok je zanemariva u zakupljivanju zemljišta.

Voćarsko-vinogradarska proizvodnja

U voćarsko-vinogradarskoj proizvodnji uz tradicionalni ekstenzivni uzgoj domaćih sorti intenzivira se proizvodnja u tvrtkama i obiteljskim gospodarstvima suvremenim plantažnim uzgojem nasada odabranih sorti. Na području županije pod vinovom lozom je zasađeno 1.442 ha ili 2,88% površine RH. U posljednjih pet godina iskazan je veliki interes poljoprivrednih proizvođača mlađe životne dobi za podizanjem novih nasada vinograda s deklariranim i visoko kvalitetnim sadnicama.

Vinarija Coner

Područje županije je zbog svojih klimatskih i morfoloških karakteristika pogodno za voćarsku proizvodnju. Od 47.000 hektara voćnjaka, koliko se nalazi u Republici Hrvatskoj, 8,3% površina ili 3.927 hektara nalazi se u našoj županiji. Voćarska se proizvodnja temelji na raznovrsnom asortimanu u koji su uključene i autohtone sorte voća. Temeljna obilježja proizvodnje voća na području Bjelovarsko-bilogorske županije su visoka starost, nekvalitetni sadni materijal i usitnjenost površina. Sadašnja razina proizvodnje voća nije zadovoljavajuća. Obzirom na svoje klimatske i zemljišne mogućnosti za uzgoj voća, te angažiranjem postojećih kredita za podizanje višegodišnjih nasada i primjenom novih tehnologija, županija bi mogla postati veliki proizvođač voća. Za povećanje površina pod višegodišnjim nasadima odlučujuću ulogu imat će novi sustavi za navodnjavanje, a definirani su Planom navodnjavanja Bjelovarsko-bilogorske županije. Povrh navedenoga potrebno je razraditi i programe skladištenja povrća i voća, odnosno rashladne kapacitete hladnjača od 500 do 1.000 tona. Prvi idejni projekti predlagali su lokaciju Bjelovarskog sajma u Gudovcu jer bi se zbog postojeće infrastrukture troškovi izgradnje hladnjače već u startu smanjili za 50% (plin, struja, voda, telefon, asfaltirane interne prometnice).

Udruga voćara „Dar Bilogore“ Bjelovar
<https://dar-bilogore.hr/>

Ekološka poljoprivreda

U Republici Hrvatskoj ukupno je pod ekološkom proizvodnjom 568 hektara poljoprivrednih površina, od toga se 10% nalazi u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Županija je prepoznala ekološku poljoprivredu kao jedinu moguću alternativu očuvanju zdravlja ljudi i okoliša. Stoga od 2003. godine županija pruža potporu registriranim proizvođačima ekološke hrane, izdvajajući proračunski novac za izobrazbu, plaćanje stručnog nadzora i certifikacije, te njihovo predstavljanje na sajamskim priredbama. Do sada je u Upisnik ekoloških proizvođača upisan 41 proizvođač s područja županije (10% od svih upisanih). Nadzire se preko 60 ha obradivih površina pod povrtlarskim i ratarskim kulturama, te 95 ha livada i pašnjaka.

Prepreke ekološke poljoprivrede su: nedostatak skladišnih kapaciteta, radne snage i edukacija ekoloških poljoprivrednika, te skupa procedura izdavanja potvrđnica za eko proizvodnju. Najveći dio ekološki proizvedene hrane Bjelovarsko-bilogorske županije plasira se na tržišta Zagreba i Kvarnera. Veća potražnja na ovim područjima je zbog koncentracije potrošača ekološke hrane koji su najčešće i veće platežne moći.

Izvor: Grad Bjelovar organizator sajma ekoloških proizvođača, sokova i slastica (Dan Grada 29.09.)

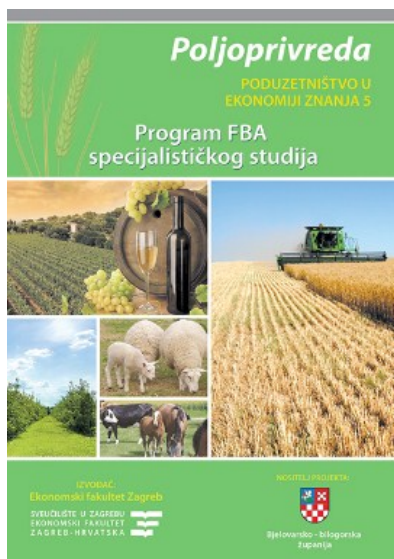

Izvor: Tradicionalni 6. eko sajam u Čazmi (održan 24.09.2019.) – 37 IZLAGAČA

Za razliku od onoga što se nudi u konvencionalnoj poljoprivredi, vrijedni proizvođači koji su odlučili napraviti korak dalje prema zdravom životu i očuvanju prirode, te održivoj proizvodnji pokazuju da zdravo povrće ima višestruke vrijednosti. Osim što je ukus daleko bolji, veća je i hranljivost tako uzgojene hrane.

Ljudski resursi u poljoprivredi

Uočljiv je trend smanjenja poljoprivrednog stanovništva do čeg dolazi zbog ubrzane urbanizacije i migracije ruralnog stanovništva u veće urbane aglomeracije. Isti je slučaj i u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji koja se naslanja na područje grada Zagreba pa su izrazite migracije prema tom području. No, treba ipak naglasiti da je na ovom tipično poljoprivrednom području pad poljodjelskog stanovništva sporiji od državnog prosjeka. Ograničavajući čimbenik poljoprivredne proizvodnje je i veoma niska stopa obrazovanosti, što je pokazatelj kakvoće ljudskih resursa, a time i opći pokazatelj gospodarske razine pojedinog područja. U pregledu broja članova poljoprivrednih kućanstva po spolu i starosti na području županije, te po gradovima i općinama proizlazi da od ukupnog broja 75.476 članova 49,5% je muškog spola. Preko 50% članova kućanstava svih dobnih skupina živi na posjedu veličine do 3 ha, 20% na posjedu 5-10 ha, dok ih 14% živi na posjedu većem od 10 ha. Od ukupnih poljoprivrednih kućanstva 21% ih pripada dobnoj skupini iznad 64 godine života. U 23.479 poljoprivrednih kućanstava županije od stalno zaposlenih članova glede poljoprivrednog obrazovanja samo praktično iskustvo ima 51.754 člana, tečaj 136, trogodišnju srednju školu 168, četverogodišnju srednju školu 421 i višu školu, odnosno fakultet 278. Iz navedenog je vidljivo da svega 1,64% poljoprivrednika ima srednje i visoko poljoprivredno obrazovanje, a sâmo praktično iskustvo 98%.

Provedena edukacija za 20 polaznika programa u organizaciji BBŽ i Ekonomskog fakulteta u Zagrebu (lipanj, 2015.g.)

Program sufinanciran od strane BBŽ – polaznici nositelji OPG-a ili zaposlenici u poljoprivrednoj prouzvodnji ili preradi;
Do sada završena 2 ciklusa sa 40-tak polaznika;

1.1.2. Stanje poljoprivrede na području Grada Bjelovara

(izvor: Strategija grada Bjelovara do 2020.g.)

Na području grada Bjelovara stanovništvo se tradicionalno bavi poljoprivredom i prerađivačkom industrijom poljoprivrednih proizvoda čemu pogoduje geografski položaj, plodno tlo i povoljni klimatski uvjeti za uzgoj velikog broja poljoprivrednih kultura. Na oranicama se uzgajaju žitarice, krmno i industrijsko bilje, voće, povrće i ljekovito bilje. U posljednjim godinama bilježi se stalni porast nasada raznih voćki, posebice lijeske i jabuka te vinograda. Područje se odlikuje istim okolišem i zdravom prirodom pa je pogodno za ekološku proizvodnju. Prema PPU Grada Bjelovara poljoprivredne površine (uključujući šumske površine) zauzimaju 63,14% površine. Iz navedenog može se zaključiti, da je skoro svo poljoprivredno zemljište obrađeno. U odnosu na ukupan broj kućanstava Grada Bjelovara, njih 40% koristi i/ili ima u vlasništvu poljoprivredno zemljište. Najveći broj koristi površinu do 900 m², njih preko 30%. Daljnjih 36% koristi površinu od 1.000 do 9.900 m². U ukupnom broju kućanstava koje koriste poljoprivredno zemljište njih 33% koristi površine veće od 1 ha. U kategoriji 20 ha i više je samo 62 kućanstva odnosno 1,1%. Podaci ukazuju na usitnjenost poljoprivrednih posjeda. Na području Grada Bjelovara evidentirano je 2.195 OPG-a ili 97,73% od ukupnog broja svih poljoprivrednih gospodarstava, to odgovara udjelu na razini šireg područja županije i RH. U tom broju udio žena nositelja OPG-a ima 845 ili 38,50%, to također odgovara situaciji na širem području. Na razini Grada Bjelovara prevladavaju OPG-a u kojima je jedna aktivna osoba 31,18% ili je aktivan samo nositelj 22,54%. S udjelom od 15,96% slijede OPG-a s 2 člana, pa s 8,16% OPG-a s 3 člana i pojedinačni s većim brojem članova. Svaki OPG na području Grada Bjelovara ima prosječno 1,24 člana, to je malo više od županijskog prosjeka 1,15 odnosno državnog prosjeka od 0,98 članova. Na području Grada Bjelovara nositelji OPG-a imaju najčešće završenu srednju školu 31,03%, osnovnu školu 27,20%, a višu ili visoku stručnu spremu ima 2,37% nositelja OPG-a, to je lošije od podatka na državnoj razini. Na području BBŽ najveći broj poljoprivrednih parcela je površine od 5 do 10 ha. Mali je broj OPG-a koji ima veće površine zemljišta. Velik je broj OPG-a koji obrađuju površine manje od 1 ha. Stanje ukazuje na probleme, koji su poznati i na širem području županije i države, a to je veliki broj OPG-a koji obrađuje parcele malih površina i velika usitnjenost poljoprivrednih površina.

Na području grada i šireg područja Bilogore aktivno je 12 udruga u poljoprivredi, a jedna od jačih je pčelarska udruga Bilogora, koja okuplja proizvođače meda i proizvodnju pčelinjih proizvoda. Pčelarstvo ima dugogodišnju tradiciju. Grad Bjelovar redovno u proračunu izdvaja znatna financijska sredstva za ukupno 34 potpore poljoprivrednicima, voćarima, povrtlarima, stočarima, proizvođačima mlijeka, pčelarima, udrugama i organizacijama u poljoprivredi te znanstvenim institucijama u poljoprivredi.

Bjelovarski doručak

Projekt koji je pokrenuo Grad Bjelovar – „Bjelovarski doručak“ iniciran je 2017.g. sa željom da lokalni poljoprivredni prehrambeni proizvodi budu zastupljeni u vrtićima i školama u Bjelovaru, a proizvođači iz bjelovarskoga kraja da dobiju priliku za promociju, veći plasman na tržištu, ali i bolju međusobnu suradnju.

S početkom školske godine 2017./2018. domaća i svježa hrana iz bjelovarskoga kraja- jaja, voće, povrće, med, meso i kruh bez aditiva, tako se našla u svih pet bjelovarskih škola i Gradskom vrtiću

Bjelovar, a priču su kasnije preuzeli i drugi privatni vrtići i neki restorani. Ujedinjenjem proizvođača dobivena je jedna cjelina, a oni zajedničkim nastupom mogu biti konkurentni prema svima.

Projekt „Bjelovarski doručak“ u 2020. godini dobio je svoj nastavak uz opskrbu osnovnih škola putem Školske sheme voća, povrća i mlijeka, koje provodi RH, nabavljati svježe lokalne, zdrave, domaće proizvode. Naime, poljoprivredni proizvođači udruženi su u novo osnovanu braniteljsko – socijalnu zadругu „**Bilogorska košara**“ koju su registrirali pri Ministarstvu poljoprivrede, Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju čime su osnovne škole dobile mogućnost izabrati upravo njih za svoje dobavljače. U suradnji s Turističkom zajednicom Bilogora – Bjelovar, Bjelovarčanima je od kraja prosinca 2020. godine na raspolaganju novootvoreni prostor u središtu grada u kojemu su na jednome mjestu dostupni najpoznatiji lokalni proizvodi. U trgovini „Bilogorska košara“ prodaju se domaći sirevi, tjestenina, džemovi, sokovi, vina, rakije, liker, med, voće, povrće te njihove prerađevine. Riječ je o proizvodima domaćih OPG-ova s bjelovarskog područja, kao i područja cijele Bjelovarsko – bilogorske županije. Grad Bjelovar podržao je cijelu priču i za tu namjenu uredio vlastiti prostor u središtu grada u Ulici J. J. Strossmayera 2b.

1.1.3. Analiza stanja na tržištu rada županije i Grada Bjelovara

Prema posljednjim dostupnim podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje za mjesec prosinac 2020. godine (podaci preuzeti-Bilten HZZ PU Bjelovar), struktura nezaposlenih osoba je sljedeća: ukupno nezaposlenih na području Bjelovarsko-bilogorske županije je 4.703 osobe. Raspodijeljenost prema spolu je podjednaka, 2.170 muškaraca (46%) i 2.533 (54 %) žena, što ipak žene čini teže zapošljivom skupinom.

Spol	muškarci	žene	Ukupno
Broj nezaposlenih u 12/2020.	2.170	2.533	4.703

Usporedimo li podatke o nezaposlenim osobama prema razini obrazovanja, dobivamo rezultate: 10% nezaposlenih osoba nema završenu niti osnovnu školu (461 osoba), završenih 8 razreda osnovne škole ima 24% nezaposlenih u BBŽ (1.126 osoba). Trogodišnju ili četverogodišnju srednju školu završilo je 58% nezaposlenih osoba (2.734 osobe), preddiplomsku razinu studija, stručni studij ili višu školu završilo je 5% nezaposlenih iz baze HZZ-a (211 osoba), a fakultet, akademiju, magisterij ili doktorat tek 3% odnosno 171 osoba.

Iz navedenog iščitavamo da je najviše nezaposlenih osoba završilo srednju školu u trajanju od 3, 4 ili 5 godina.

Razina obrazovanja	Bez škole i nezavršena OŠ	Završena osnovna škola	Završena srednja škola	Preddiplomski, studiji, viša škola, fakultet, magisterij doktorat	Ukupno
Broj nezaposlenih u 12/2020.	461	1.126	2.734	382	4.703

Prema godinama starosti, podijeljeno u 3 dobne skupine (mladi od 15 do 29, srednja dobna skupina od 30 do 49, te stariji od 50 godina), najviše nezaposlenih osoba je u rasponu od 30 do 49 godina.

Razina obrazovanja	15-29	30-49	50+	Ukupno
Broj nezaposlenih u 12/2020.	1.573	1.661	1.469	4.703

Prema provedenom istraživanju (provela EK u 12/2020.g.) za potrošače je osnovni kriterij izbora hrane cijena i taj čimbenik kupci smatraju jednim od najvažnijih. Na drugo mjesto kao kriterij izbora hrane, potrošači su odabrali njenu sigurnost (čak 50%) što pokazuje svijest domaćih potrošača o važnosti ove komponente kvalitete hrane, ali može biti i posljedica čestih „pronalazaka“ hrane na hrvatskom tržištu koja ne odgovara upravo standardima sigurnosti. Okus hrane nalazi se tek na trećem mjestu kod izbora hrane, a odmah iza njega je kriterij dužine trajanja hrane.

Domaći proizvođači bez obzira na kvalitetu hrane, moraju biti usmjereni na proizvodnju po konkurentnim cijenama, tako dugo dok je cijena primarni faktor kod odabira hrane potrošača. Nadalje, zdravstveni aspekt proizvodnje hrane izrazito je važan i komunikacija o zdravoj hrani s potrošačima može svakom proizvodu dati dodanu vrijednost.

Isticanje porijekla hrane, za domaćeg kupca, vezano je i uz ostale kvalitativne attribute proizvodnje, kao što je npr. tradicionalni način, odnosno proizvodnja uz minimalnu obradu, a poljoprivredni proizvođači, trebali bi važnost kriterija niske ili nikakve upotrebe pesticida za hrvatske potrošače u budućnosti koristiti jače u proizvodnji i komunikaciji. Sve gore navedeno preduvjet je razvoja prehrambene industrije i nužnost pokretanja mjera za poticanje (samo)zapošljavanja u navedenim sektorima na području županije sa naglaskom na domaće, zdravo i/ili ekološki uzgojeno.

**REGISTRIRANE NEZAPOSLENE OSOBE S PRETHODNIM RADNIM ISKUSTVOM PREMA DJELATNOSTIMA
U SIEČNJU 2021. PO ISPOSTAVAMA**

DJELATNOST		UKUPNO	ISPOSTAVE				
			Bjelovar	Čazma	Daruvar	Garešnica	G. Polje
UKUPNO		3.844	1.864	328	694	558	400
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	236	81	22	49	47	37
B	Rudarstvo i vađenje	13	6	5	0	2	0
C	Prerađivačka industrija	770	350	43	148	150	79
D	Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	7	2	1	1	3	0
E	Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	51	19	17	4	3	8
F	Građevinarstvo	359	181	28	84	37	29
G	Trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala	434	264	21	68	49	32
H	Prijevoz i skladištenje	63	32	8	12	7	4
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	601	310	41	101	78	71
J	Informacije i komunikacije	28	21	3	2	2	0
K	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	21	15	1	3	0	2
L	Poslovanje nekretninama	8	4	0	3	0	1
M	Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	86	46	10	9	11	10
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	273	86	47	33	53	54
O	Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osiguranje	469	191	48	111	76	43
P	Obrazovanje	117	70	5	16	14	12
Q	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	152	81	22	25	15	9
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	35	26	2	4	0	3
S	Ostale uslužne djelatnosti	116	78	4	19	10	5
T	Djelatnosti kućanstava kao poslodavaca	5	1	0	2	1	1
U	Djelatnosti izvanteritorijalnih organizacija i tijela	0	0	0	0	0	0

Izvor: HZZ, Područni ured Bjelovar „Mjesečni statistički bilten za 01/2021“, (Str. 13/31)

Relativna stagnacija u broju obrta na području županije, uz istovremeni porast zaposlenosti, istaknut je problem neadekvatnog strukovnog obrazovanja mladih. Prosječna neto plaća u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji prema podacima 2019.g. iznosi 4.541 kuna što je prema GFI-ju za 2019. rast prosječne mjesečne neto plaće po zaposlenome za 6,9% u odnosu na prethodno razdoblje. Najveću plaću ostvarili su djelatnici kod srednjih poduzetnika, a najnižu kod mikro poduzetnika.

U ukupnom ostvarenom prihodu 2019. g. najveći udio zauzima prerađivačka industrija sa 38,9 %, slijedi trgovina na veliko i na malo; popravak motornih vozila i motocikala s 21,7 % te poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo s udjelom od 9,8 %.

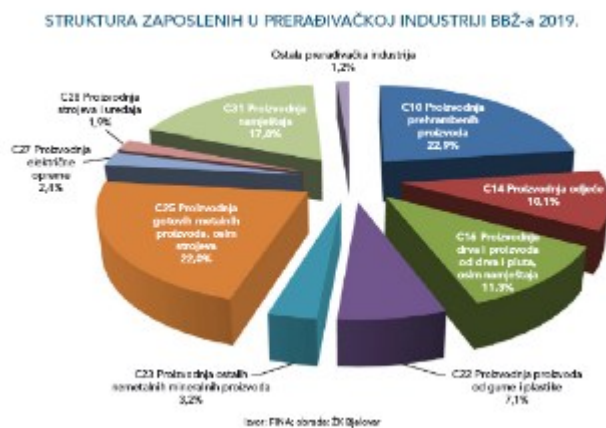
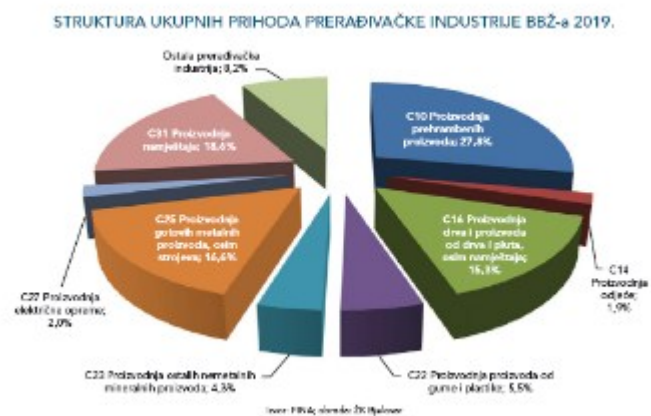
Razvoj malog i srednjeg poduzetništva usklađen je s nacionalnom strategijom razvoja poduzetničkih zona, kreditiranih po povoljnijim uvjetima. Loša je tehnološka opremljenost, a vidljiv je također nedostatak novih tehnologija sukladno suvremenim standardima. Od ukupnog prostora županije 57,9%, odnosno 152.290 ha otpada na poljoprivredno zemljište, od čega je veoma veliki postotak obradivih površina (94,7% ili 144.725 ha).

FINANCIJSKI REZULTATI POSLOVANJA PODUZETNIKA BJELOVARSKO-BILOGORSKE ŽUPANIJE U 2019. GODINI

Na području županije vidljiv je konstantan negativan trend ukupne gospodarske aktivnosti. Najviše zaposlenih i najveći broj poslovnih subjekata je u prerađivačkoj industriji i trgovini, a najveći prihod po zaposlenom ostvaren je u trgovini.

Izvor: FINA, obrada ŽK Bjelovar, izdavač - Hrvatska gospodarska komora

**REGISTRIRANA NEZAPOSLENOST PO RODOVIMA I VRSTAMA ZANIMANJIMA
KRAJEM SIJEČNJA 2021.**

Rod i vrsta zanimanja (NKZ 2010)	Nezaposlene osobe					
	Ukupno	Žene	Muškarci	Bez radnog iskustva		
				Ukupno	Žene	Muškarci
6 Poljoprivrednici/poljoprivrednice, šumari/šumarke i ribari/ribarke, lovci/lovkinje	30	11	19	4	3	1
(61) Poljoprivredni radnici/poljoprivredne radnice orijentirane na tržište	18	4	14	3	2	1
(62) Šumari/šumarke, ribari/ribarke i lovci/lovkinje	12	7	5	1	1	0
7 Zanimanja u obrtu i pojedinačnoj proizvodnji	446	81	365	81	14	67
(71) Građevinari/građevinarke i srodna zanimanja, osim električara	139	1	138	22	1	21
(72) Tokari/tokarice, kovinotokari/kovinotokarice, strojarski mehaničari/strojarske mehaničarke i srodna zanimanja	131	0	131	25	0	25
(73) Zanatski radnici/zanatske radnice, tiskari/tiskarice	4	1	3	1	1	0
(74) Elektromehaničari/elektromehaničarke i monter/monterke, mehaničari/mehaničarke i serviseri/serviserke elektronike	27	0	27	5	0	5
(75) Prerađivači/prerađivačice hrane, drva, proizvođači/proizvođačice odjeće i ostala obrtnička i srodna zanimanja	145	79	66	28	12	16

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Bjelovar „Mjesečni statistički bilten za 01/2021“ (Str. 22/31)

U tablici gore, vidljivi su pokazatelji nezaposlenosti prema vrstama zanimanja od kojih je u siječnju tekuće godine 30 osoba evidentirano u poljoprivredi od čega su pretežito muškarci. Prema istoj statistici 145 osoba nezaposlenih je u sektoru prerade što je ciljna skupina sa kojom se može pristupiti pripremi za pokretanje samostalne aktivnosti prerade, uz prethodno educiranje o mogućnostima, resursima i potrebama tržišta.

1.2. Poljoprivredna proizvodnja na području Republike Hrvatske

Sa ciljem razvoja domaće poljoprivredne proizvodnje i prerade izrađen je nacrt dokumenta „Strategije poljoprivrede i Strateške vizije razvoja poljoprivrede RH nakon 2020.“ koji u svojim smjernicama razvoja ističe viziju koja glasi:

„Proizvoditi više visokokvalitetne hrane nutritivne vrijednosti po konkurentnim cijenama, na održiv način proizvodnje i upravljanja prirodnim resursima u promjenjivoj klimi koja će doprinijeti poboljšanju kvalitete života na ruralnom području i povećanju broja zaposlenog ruralnog stanovništva“, te nadalje „Transformirati poljoprivredno-prehrambeni sektor na klimatski pametan način“.

Spomenuta Strategija definira i četiri strateška cilja, a to su:

- a) povećati produktivnost i klimatsku otpornost poljoprivredne proizvodnje,
- b) jačati konkurentnost poslovnog okruženja i poljoprivredno-prehrambeni sistem,
- c) obnoviti ruralno gospodarstvo i poboljšati kvalitetu života u ruralnom prostoru te
- d) poticati poljoprivredne inovacije u hrani.

Ovakva uopćena Vizija hrvatske poljoprivrede sa strateškim smjernicama razvoja primjenjiva je i za sve zemlje na ovom planetu, sa čime se složila SMARTER savjetodavan tvrtka koja prati strategije i analize te daje osvrt na aktualno stanje (<https://smarter.hr/osvrti-i-analize/>) pri tome iskazujući brojke kao činjenicu postojećeg stanja u proizvodnji voća i povrća na području Republike Hrvatske.

Hrvatska proizvodnja voća i povrća u posljednjih tri do pet godina, nakon rekordnih proizvodnji iz 2018. godine, ponovo u 2020.g. pokazuje svu ranjivost ovog sektora, zbog usitnjenosti posjeda i nedovoljnog investiranja u ovu proizvodnju koja sve više postaje ovisna o klimatskim promjenama. Rezultati u proizvodnji za 2019., prema privremenim podacima Državnog zavoda za statistiku, nisu optimistični i pokazuju kako je primjerice proizvodnja jabuka u usporedbi s 2018., ostvarila manju proizvodnju i to za gotovo 29.500 tona. Proizvodnja jabuka je godinu ranije bila visokih 93.467 tona, da bi u prošloj godini ponovo pala i to na 64.002 tona, što je u postotku gledano manje za preko 30 %.

Podaci DZS pokazuju i da je smanjena proizvodnja velikog broja vrsta povrća. Tako je pad kod lubenica bio 7.387 tona, kupusa (bijeloga i crvenoga) za 5.536 tona, paprike za 4.891 tonu, krastavaca za 1.506 tona, luka i češnjaka za 1.200 tona, rajčice za 661 tonu, cvjetače i brokule, za 325 tona, salate za 272 tone.

Kod voća su pad u proizvodnji imale šljive za 5.084 tone, višnje i trešnje za 2.570 tona, kruške za 1.091 tonu, te orasi za 356 tona.

Valja istaknuti da su podaci o proizvodnji voća i povrća manji i treba ih gledati s određenom rezervom jer Hrvatska ima i dosta veliku neregistriranu proizvodnju, onu koja se odvija i prodaje kroz sivo tržište. Dosta povrća i voća se proizvodi kroz ekstenzivnu proizvodnju koje nema u evidenciji DZS pa se kod pojedinih sorti voća i povrća mogu procijeniti nešto veći proizvodni rezultati.

Samodostatnost **proizvodnje povrća** u Republici Hrvatskoj na razini je 65%, a posljednjih godina proizvodnja svih kultura povrća održava se na tom postotku. Najvažnije povrtne kulture u proizvodnji su kupus 18%, luk i češnjak 14%, rajčica 13%, lubenice i dinje 12%, paprika 9%, a na ovih pet kultura otpada preko 65 posto ukupne komercijalne povrtlarske proizvodnje za tržište.

Podaci pokazuju da proizvodnja povrća oscilira iz godine u godinu, ovisno o vremenskim prilikama ili interesu proizvođača za proizvodnju pojedinih povrtnarskih kultura.

Stručnjaci procjenjuju kako udio povrtlarstva raste u ukupnoj poljoprivrednoj proizvodnji, ali ne dovoljno te povrće u poljoprivrednom outputu čini tek oko 5%. Prema procjenama, proizvodnjom povrća bavi se oko 39.000 poljoprivrednih gospodarstava, a prosječna veličina iznosi 0,32 ha, što rezultira niskim prirodom po hektaru i niskom konkurentnošću.

Za razliku od domaće proizvodnje koja oscilira, uvoz iz godine u godinu raste. Tako je 2020. godine uvezeno povrća u vrijednosti 163.101.542 eura, što čini rast od 24 % u odnosu na godinu ranije, a pokrivenost uvoza izvozom je samo 20 %. Nemamo niti jednu povrtnu vrstu koja nema negativnu vanjskotrgovinsku bilancu. Raste nam uvoz krumpira, rajčica, crvenog luka i češnjaka, kupusa, karfiola i brokule, mrkve, salate, krastavaca te svog ostalog povrća.

Najveći problem u proizvodnji povrća i dalje je usitnjenost, mala prosječna veličina povrtlarskih gospodarstava i slaba ekonomska snaga gospodarstava, a ključna je i neudruženost i neorganiziranost proizvođača.

Fragmentirana proizvodnja smanjuje dostupnost tržišta, zbog čega je potrebna bolja vertikalna integriranost, a u proizvodnji su prinosi niski, dok smo tehnološki na niskim granama i nema dovoljno suvremenih praktičnih znanja. Važno je naglasiti da imamo nedovoljno površina s navodnjavanjem i uređenim vodnim režimom, a prevelik je udio sivog tržišta.

Voćarstvom se u Hrvatskoj bavi preko 100.000 gospodarskih subjekata

Analize u sklopu Strategije, koju je izradila skupina stručnjaka (SMARTER), pokazale su kako Hrvatska ima prirodne preduvjete za kvalitetnu proizvodnju raznolikih voćnih kultura, no proizvodnja kontinuirano pada količinski i vrijednosno. Zadnji dostupni podaci pokazuju kako se ovaj trend nastavlja iz godine u godinu (stanje 2020.g.).

Ukupna površina pod voćnim kulturama u 2019. godini bila je 35.458 ha, a najvažnije voćarske kulture su mandarina (40% udjela u proizvodnji), jabuka (34%), šljiva (7%), višnja (6%). Od ukupno korištene poljoprivredne površine (1,25 milijuna ha) pod voćnjacima je 2,84%.

Kontinuirano raste i uvoz voća na koji smo u 2019. godini potrošili 211.071.913 eura, a negativna vanjskotrgovinska bilanca skočila je na čak 171.273.368 eura. Uvoz voća nam je prošle godine porastao 12%, dok je izvoz stagnirao pa nam je pokrivenost uvoza izvozom voća samo 19%.

No, u 2019. godini obzirom da je urod jabuka bio dobar, ostvarili smo pozitivnu količinsku vanjskotrgovinsku bilancu jabuka za 20.337 tona, no u vrijednosti imamo i dalje negativnu bilancu, što govori da izvozimo robu lošije kvalitete (industrijsku jabuku), a uvozimo skuplju jabuku specifičnih sorti, eko jabuke i visoke klase.

Voćarstvom se bavi preko 100.000 gospodarskih subjekata, manje od 0,3 hektara po gospodarstvu. I ovu proizvodnju odlikuju vrlo niski prinosi po hektaru i to gotovo kod svih voćarskih kultura u usporedbi s referentnim zemljama. Vrlo mala površina voćnjaka je pod navodnjavanjem, zaštitom protiv tuče i mraza, a Hrvatska je po potrošnji voća po stanovniku ispod europskog prosjeka. Zbog sveg navedenog, proizvodnja voća zadovoljava samo 50% domaćih potreba.

Trenutna pandemija korona virusa, vjerojatno će pridonijeti tome da će domaći proizvođači sada imati priliku svoje voće i povrće lakše plasirati na domaće tržište (zbog prekida niza lanaca opskrbe u svijetu), što je naravno prilika za domaće proizvođače. No, već sada u Hrvatskoj se stvara novo „pomodarstvo“ otvaranja raznih skupina za dostavu na društvenim mrežama kao novog kanala prodaje voća i povrća.

Važno je da se poboljša organizacija i opskrba tržišta te da se proizvođači bave proizvodnjom, a kroz bolju organizaciju otkupa, domaće voće i povrće koje dolazi pokušavati što bolje pozicionirati na policama trgovina. Dostavno „pomodarstvo“ oduzima previše energije i snage i može biti ambulatni način prodaje, što će posljedično utjecati na gospodarstvo, brzo financijski iscrpiti potrošače (zbog rasta nezaposlenosti, usporavanja gospodarstva, pada prihoda i sl.) te je bolja opcija organiziran otkup, dostava kvalitetnog domaćeg voća i povrća kroz trgovinu.

Proizvodnja povrća u RH

16-7. PROIZVODNJA POVRĆA <i>PRODUCTION OF VEGETABLES</i>							tone Tonnes
	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.		
Ukupna proizvodnja <i>Total production</i>							
Cvjetača i brokula	2 354	2 360	1 909	2 778	1 736	<i>Cauliflower and broccoli</i>	
Kupus, bijeli	34 542	23 399	36 413	37 722	35 318	<i>Cabbage, white</i>	
Salata	5 974	3 300	5 320	5 602	5 911	<i>Lettuce</i>	
Rajčica	33 787	22 818	39 666	30 707	41 223	<i>Tomatoes</i>	
Krastavac i kornišon	12 076	8 291	7 613	7 847	10 622	<i>Cucumbers and gherkins</i>	
Dinja i lubenica	30 955	27 933	17 774	22 886	23 399	<i>Melons and watermelons</i>	
Paprika	17 377	13 203	15 848	19 257	19 303	<i>Red pepper</i>	
Mrkva	5 885	8 277	11 589	18 225	13 676	<i>Carrots</i>	
Luk, crveni, i češnjak	28 276	32 323	32 937	28 301	20 770	<i>Onions and garlic</i>	
Grašak, za svježe zmo i mahune	3 595	4 265	3 865	3 502	4 342	<i>Green peas</i>	
Grah, za svježe zmo i mahune	3 416	2 668	1 775	2 931	2 535	<i>Green beans</i>	
Proizvodnja za tržište <i>Production for market</i>							
Cvjetača i brokula	1 741	2 037	1 756	2 388	1 494	<i>Cauliflower and broccoli</i>	
Kupus, bijeli	30 286	20 998	34 711	33 654	32 481	<i>Cabbage, white</i>	
Salata	3 973	1 773	4 457	4 573	3 906	<i>Lettuce</i>	
Rajčica	26 026	19 374	36 273	24 571	32 456	<i>Tomatoes</i>	
Krastavac i kornišon	8 959	6 572	6 583	6 593	8 440	<i>Cucumbers and gherkins</i>	
Dinja i lubenica	30 327	27 710	17 640	22 714	23 143	<i>Melons and watermelons</i>	
Paprika	13 783	10 894	14 357	17 785	15 547	<i>Red pepper</i>	
Mrkva	4 624	7 200	10 862	17 207	12 270	<i>Carrots</i>	
Luk, crveni, i češnjak	24 099	28 432	30 838	26 390	16 220	<i>Onions and garlic</i>	
Grašak, za svježe zmo i mahune	2 432	3 462	3 578	2 833	3 753	<i>Green peas</i>	
Grah, za svježe zmo i mahune	1 386	1 082	1 056	2 037	960	<i>Green beans</i>	
Proizvodnja u povrtnjacima <i>Production in kitchen gardens</i>							
Cvjetača i brokula	613	323	153	390	242	<i>Cauliflower and broccoli</i>	
Kupus, bijeli	4 256	2 401	1 702	4 068	2 837	<i>Cabbage, white</i>	
Salata	2 001	1 527	863	1 029	2 005	<i>Lettuce</i>	
Rajčica	7 761	3 444	3 393	6 136	8 767	<i>Tomatoes</i>	
Krastavac i kornišon	3 117	1 719	1 030	1 254	2 182	<i>Cucumbers and gherkins</i>	
Dinja i lubenica	628	223	134	172	256	<i>Melons and watermelons</i>	
Paprika	3 594	2 309	1 491	1 472	3 756	<i>Red pepper</i>	
Mrkva	1 261	1 077	727	1 018	1 406	<i>Carrots</i>	
Luk, crveni, i češnjak	4 177	3 891	2 099	1 911	4 550	<i>Onions and garlic</i>	
Grašak, za svježe zmo i mahune	1 163	803	287	669	589	<i>Green peas</i>	
Grah, za svježe zmo i mahune	2 030	1 586	719	894	1 575	<i>Green beans</i>	

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	
Površina, ha <i>Area, ha</i>						
Cvjetača i brokula	205	94	178	173	137	<i>Cauliflower and broccoli</i>
Kupus, bijeli	1 402	719	1 304	1 235	1 867	<i>Cabbage, white</i>
Salata	199	95	204	283	199	<i>Lettuce</i>
Rajčica	583	319	423	370	451	<i>Tomatoes</i>
Krastavac i kornišon	204	142	127	160	108	<i>Cucumbers and gherkins</i>
Dinja i lubenica	818	791	722	849	830	<i>Melons and watermelons</i>
Paprika	771	621	1 111	1 351	1 023	<i>Red pepper</i>
Mrkva	297	246	347	696	600	<i>Carrots</i>
Luk, crveni, i češnjak	1 380	984	1 174	1 151	1 035	<i>Onions and garlic</i>
Grašak, za svježe zmo i mahune	491	570	616	459	598	<i>Green peas</i>
Grah, za svježe zmo i mahune	333	185	367	616	362	<i>Green beans</i>

	Prinod po ha, t <i>Yield per ha, t</i>					
Cvjetača i brokula	8,5	21,7	9,9	13,8	10,9	<i>Cauliflower and broccoli</i>
Kupus, bijeli	21,1	29,1	26,5	25,0	17,0	<i>Cabbage, white</i>
Salata	20,0	18,7	21,8	16,2	19,6	<i>Lettuce</i>
Rajčica	44,6	60,7	85,8	66,4	72,0	<i>Tomatoes</i>
Krastavac i kornišon	43,9	46,3	51,8	41,2	78,1	<i>Cucumbers and gherkins</i>
Dinja i lubenica	37,1	35,0	24,4	26,8	27,9	<i>Melons and watermelons</i>
Paprika	17,9	17,5	12,9	13,2	15,2	<i>Red pepper</i>
Mrkva	15,6	29,3	31,3	24,7	20,5	<i>Carrots</i>
Luk, crveni, i češnjak	17,5	28,9	26,3	22,9	15,7	<i>Onions and garlic</i>
Grašak, za svježe zmo i mahune	5,0	6,1	5,8	6,2	6,3	<i>Green peas</i>
Grah, za svježe zmo i mahune	4,2	5,8	2,9	3,3	2,7	<i>Green beans</i>

Izvor: https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/ljetopis/2018/sljh2018.pdf
(str. 261 - Statistički ljetopis 2018. Statistical Yearbook)

Proizvodnja voća u RH

16-9. PROIZVODNJA VOĆA I MASLINA PRODUCTION OF FRUITS AND OLIVES

tone
Tonnes

	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	
Ukupna proizvodnja <i>Total production</i>						
Jabuke	128 211	102 335	101 752	44 781	56 570	Apples
Kruške	6 293	4 303	5 314	3 962	2 796	Pears
Breskve i nektarine	5 944	5 223	5 973	4 801	7 387	Peaches and nectarines
Marelice	1 090	632	533	603	726	Apricots
Višnje i trešnje	15 764	12 468	7 908	9 309	10 206	Cherries
Trešnje	6 046	1 552	1 907	1 482	1 436	Sweet cherries
Višnje	9 718	10 916	6 001	7 827	8 770	Sour cherries
Šjive	39 262	8 088	12 886	9 420	8 209	Plums
Orasi	2 574	4 015	2 003	279	484	Walnuts
Lješnjaci	1 682	990	1 505	1 259	1 534	Hazelnuts
Smokve	1 603	987	1 275	1 165	923	Figs
Jagode	4 800	3 339	2 455	3 383	3 209	Strawberries
Naranče	155	116	255	467	173	Oranges
Mandarinke	40 317	65 000	35 936	52 402	19 011	Mandarins
Masline	34 269	8 840	28 267	31 183	28 947	Olives
Intenzivna proizvodnja (za tržište), ukupno <i>Production on plantations (for market), total</i>						
Jabuke	121 738	96 703	96 182	44 176	55 790	Apples
Kruške	4 124	2 909	3 782	3 812	2 381	Pears
Breskve i nektarine	4 998	4 403	5 261	4 619	7 265	Peaches and nectarines
Marelice	629	364	337	510	686	Apricots
Višnje i trešnje	12 227	10 688	6 777	8 339	10 082	Cherries
Trešnje	3 927	795	1 405	872	1 366	Sweet cherries
Višnje	8 300	9 893	5 372	7 467	8 716	Sour cherries
Šjive	29 349	5 649	9 069	8 841	7 835	Plums
Orasi	902	2 848	635	241	294	Walnuts
Lješnjaci	1 561	908	1 462	1 254	1 525	Hazelnuts
Smokve	908	725	699	611	692	Figs
Jagode	3 914	3 167	2 367	3 316	3 194	Strawberries
Naranče	145	106	158	284	136	Oranges
Mandarinke	40 024	64 378	35 722	52 050	18 929	Mandarins
Masline	34 269	8 840	28 267	31 183	28 947	Olives
Proizvodnja u ekstenzivnim voćnjacima (pretežno za vlastite potrebe) <i>Production in extensive orchards (mainly for own consumption)</i>						
Jabuke	6 473	5 632	5 570	605	780	Apples
Kruške	2 169	1 394	1 532	150	415	Pears
Breskve i nektarine	946	820	712	182	122	Peaches and nectarines
Marelice	461	268	196	93	40	Apricots
Višnje i trešnje	3 537	1 780	1 131	970	124	Cherries
Trešnje	2 119	757	502	610	70	Sweet cherries
Višnje	1 418	1 023	629	360	54	Sour cherries
Šjive	9 913	2 439	3 817	579	374	Plums
Orasi	1 672	1 167	1 368	38	190	Walnuts
Lješnjaci	121	82	43	5	9	Hazelnuts
Smokve	695	262	576	554	231	Figs
Jagode	886	172	88	67	15	Strawberries
Naranče	10	10	97	183	37	Oranges
Mandarinke	293	622	214	352	82	Mandarins
Površina, ha <i>Area, ha</i>						
Jabuke	5 377	5 944	5 756	5 890	4 838	Apples
Kruške	769	1 043	895	933	714	Pears
Breskve i nektarine	1 238	1 231	1 267	1 003	959	Peaches and nectarines
Marelice	289	302	337	278	279	Apricots
Višnje i trešnje	3 184	3 552	3 348	3 433	3 526	Cherries
Trešnje	884	790	860	972	948	Sweet cherries
Višnje	2 300	2 762	2 488	2 461	2 578	Sour cherries
Šjive	4 403	4 848	5 117	4 830	4 364	Plums
Orasi	2 978	4 364	4 507	5 400	5 554	Walnuts
Lješnjaci	2 649	2 888	3 015	3 304	3 840	Hazelnuts
Smokve	237	277	307	350	273	Figs
Jagode	289	307	291	367	371	Strawberries
Naranče	59	31	32	29	24	Oranges
Mandarinke	2 104	2 150	2 150	2 100	2 017	Mandarins
Masline	18 590	19 082	19 100	18 184	18 683	Olives

	Prirod po ha, t Yield per ha, t					
Jabuke	22,6	16,3	16,7	7,5	11,5	Apples
Kruške	5,4	2,8	4,2	4,1	3,3	Pears
Breskve i nektarine	4,0	3,6	4,2	4,6	7,6	Peaches and nectarines
Marelice	2,2	1,2	1,0	1,8	2,5	Apricots
Višnje i trešnje	3,8	3,0	2,0	2,4	2,9	Cherries
Trešnje	4,4	1,0	1,6	0,9	1,4	Sweet cherries
Višnje	3,6	3,6	2,2	3,0	3,4	Sour cherries
Šjive	6,7	1,2	1,8	1,8	1,8	Plums
Orasi	0,3	0,7	0,1	0,1	0,1	Walnuts
Lješnjaci	0,6	0,3	0,5	0,4	0,4	Hazelnuts
Smokve	3,8	2,6	2,3	1,7	2,5	Figs
Jagode	13,5	10,3	8,1	9,0	8,6	Strawberries
Naranče	2,5	3,4	4,9	9,8	5,7	Oranges
Mandarinke	19,0	29,9	16,6	24,8	9,4	Mandarins
Masline	1,8	0,5	1,5	1,7	1,5	Olives

Izvor: https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/ljetopis/2018/sljh2018.pdf
(str. 263 - Statistički ljetopis 2018. Statistical Yearbook)

POPIS POLJOPRIVREDE 2020. – privremeni podaci

1. POVRŠINA KORIŠTENOGA POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA PO KATEGORIJAMA, stanje 1. lipnja AREA OF UTILISED AGRICULTURAL LAND, BY CATEGORIES, situation as on 1 June

	Korištena poljoprivredna površina, tis. ha Utilised agricultural area, '000 ha		Indeks Index
	2016.	2020.	2020. 2016.
Oranice i vrtovi	882	863	97,8
Žitarice	533	524	98,3
Suhe mahunarke	3	2	66,7
Korjenasti i gomoljasti usjevi	26	21	80,8
Industrijski usjevi	174	177	101,7
Svježe povrće, dinje i jagode	11	9	81,8
Krmo bilje	116	103	88,8
Cvijeće i ukrasno bilje	0,3	0,2	66,7
Sjemenski usjevi i sadni materijal	0,4	0,4	100,0
Ugari	18	26	144,4
Povrtnjaci	2	2	100,0
Trajni nasadi	74	78	105,4

Izvor: https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/01-01-29_01_2020.htm

2. Registrirane fizičke i pravne osobe na području Bjelovarsko-bilogorske županije u sektoru voćarstva, povrtlarstva i cvjećarstva

2.1. Popis obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i udruga

Naziv OPG-a/ udruge	Vlasnik	Adresa	Kontakt broj	e-mail	Djelatnost	Broj udruge	OIB
OPG Bedeković Anđelka	Anđelka Bedeković	Vinogradska 20, 43227 Šandrovac	098 1860-000		povrće / sadnice		
OPG Belan Drago	Drago Belan	Ozane Kotorške 3, 43000 Bjelovar	098 9104-454		cvijeće		
OPG Blažeković Ivan	Ivan Blažeković	Marije Petković 13, 43000 Bjelovar	091 536 8536		voće		
OPG Bogdan Dragan	Dragan Bogdan	Pupelica 14, 43227 Šandrovac	091 5948-455	dragan.bogdan7@gmail.com	povrće / sadnice		
OPG Čupić Ivica	Ivica Čupić	Profesora Dragutina Grganića 23, Bjelovar.	043/237-188 099/673-3911 - Ivica 098/932-1672 - Marija		povrće / sadnice		
OPG Čupić Mato	Mato Čupić	Profesora Dragutina Grganića 29, Bjelovar.	098 345-922		povrće / sadnice		
OPG Ferenčić Josip	Josip Ferenčić	Lasovac 131, 43273 Bulinac	098 9301-157		povrće / sadnice		
OPG Forjan Stjepan	Stjepan Forjan	Domankuš 32, 43212 Rovišće	098 9701-388		povrće / sadnice		
OPG Franjo Jurković	Franjo Jurković	Prekobrdno kb.10, 43000 Bjelovar	098 811 156		povrće / sadnice		
OPG Galinec Nevenka	Nevenka Galinec	A. K. Miošića 2a, 43000 Bjelovar	043 236 001		cvijeće		
OPG Gunjača Tatjana	Tatjana Gunjača	Prnjavor 8, općina Kapela, Bjelovar	099 6505 403		povrće / sadnice		
OPG Horvat Boris	Boris Horvat	Mate Lovraka 178, 43293 Veliki Zdenci	098 706-232 099/591-6608	borishorvat@yahoo.com	povrće / sadnice		
OPG Horvat Marić Blanka	Blanka Horvat Matić	Ružinovčeka 47, 43000 Bjelovar	098 445-363		povrće / sadnice		
OPG Hrestak Delimir	Delimir Hrestak	Zvijerci 71, 43000 Bjelovar	099 3157-946		cvijeće		
OPG Ivančić Stipe	Stipe Ivančić	Ivana Cankara 17, 43000 Bjelovar	091 7691-538		cvijeće		
OPG Jagec Vladimir	Vladimir Jagec	Gornje Plavnice 6, Bjelovar	098 9051-198		voće		
OPG Jukić Zoran	Zoran Jukić	Veliko Korenovo 132, Bjelovar	098 1709-326		povrće / sadnice		
OPG Jurčević Ivan	Ivan Jurčević	Obrovnice 34, Bjelovar	043 871 304		povrće / sadnice		
OPG Kvačić Veronika	Veronika Kavčić	Starčevljani 20, 43203 Kapela	043 261-039		voće		
OPG Matić Luka	Luka Matić	Mišinački prilaz 18, 43000 Bjelovar	098 9777-244		povrće / sadnice		
OPG Miloš Mirjana	Miloš Mirjana	Malo Trojstvo 72, 43226 Veliko Trojstvo	098 913 7319	opg.milos@gmail.com	povrće / sadnice		
OPG Obajgor Božica	Božica Obajgor	Kraljevac 332, 43212 Rovišće	043 262 245		cvijeće		
OPG Rašeta Nenad	Nenad Rašeta	Čurlovac 24, Veliko Trojstvo	095 5190-709		povrće / sadnice		
OPG Ravenščak Jurica	Jurica Ravenščak	Ivana Cankara 50 H, 43000 Bjelovar	099/ 2149-374	cvijece.ravenscak@gmail.com	cvijeće		
OPG Remenar Blaženka	Blaženka Remenar	Klokočevac 33, 43000 Bjelovar	098 1603-923		cvijeće		
OPG Slavko Biličić	Slavko Biličić	Gudovačka 19, 43000 Bjelovar	Tel: 043/237/294 Mob1: Slavko 092/111/0369 Mob2: Jurica 092/192/5405	narudzbe@ogbilicic.com	povrće / sadnice		
OPG Tot Slava	Slava Tot	Augustina Kažotića 8, 43000 Bjelovar	099 2231-145	tot.slava.@gmail.com	cvijeće		

Ekološka udruga Čazma, Čazma	Denis Sever	Matije Gupca 9a, 43240 Čazma	098 809 409				7000108	
Udruga voćara i povrtlara Grada Bjelovara - Dar Bilogore	Marinko Bartulović Mladen Čukman Tomislav Žluticky - Iveković	Ivana Gundulića 14, 43000 Bjelovar	Tel: 043 244 436 Mob: 098 946 4642	info@dar-bilogore.hr	voće		7001457	13883770346
Udruga vinogradara i voćara "Pupelica", općina Šandrovac	Željko Halapa	Pupelica 38, 43227 Šandrovac	Tel: 043 874 094 Mob: 098 9321 818		voće / sadnice		7000691	96904867692
Udruga AGRO-EKO Velika Pisanica	Anita Križan	Trg hrvatskih branitelja 3, 43270 Velika Pisanica					7000912	
Udruga vinogradara, vinara, voćara i povrtlara "Šandrovac" (UVVVP Šandrovac)	Željko Đipalo	Bjelovarska 6, 43227 Šandrovac	Tel: 043 874 019 Mob: 091 7639 912		voće / povrće		7000913	72497535899
Udruga vinogradara, vinara i voćara Trojstvo	Slavko Dolenčić	Braće Radića 28, 43226 Veliko Trojstvo	Tel1: 043 232 191 Tel2: 043 885 009 Mob: 099 7030 019	senkic_65@hotmail.com	voće		7000710	78065779707
Udruga voćara, vinogradara i povrćara Rovišće	Petar Rimac	Trg hrvatskih branitelja 2, 43212 Rovišće	Tel: 043 878 079		voće / povrće		7001052	31480491169
Udruga vinogradara, voćara i pčelara Trilikum a.d. 1992. Gornje Plavnice - vinogradi	Dražen Šmid	Gornje Plavnice bb, 43000 Bjelovar					7001064	58688607977
Udruga vinogradara i voćara Garešnica	Ankica Gašparec	Moslavačka 0, 43280 Garešnica	091 5552 177		voće		7001113	51827092040
Udruga vinogradara i voćara "Orovački brijeg" Severin	Ivan Bažulić Zlatko Krizmanić Zvonko Kolenko	Severin 137, 43274 Severin	Tel: 043 245 932 Mob: 091 3090 296		voće		7000051	30389560720
Udruga vinogradara i voćara "Bjelovar"	Miroslav Čačija	Bokokotroška 12, 43000 Bjelovar	Tel1: 043 211 760 Tel2: 043 225 801		voće			56162244125
Udruga voćara Daruvar	Silvije Devald	Trg kralja Tomislava 14, 43500 Daruvar			voće / sadnice			29593284043
Udruga vinogradara i vinara Čazma	Ivan Katalenić	Trg kralja Tomislava 1a, 43240 Čazma	Tel: 043 771 065 Mob1: 098 1600 815 Mob2: 098 218 111 Mob3: 099 5156 810		voće			47929465816

Izvor: Obrada podataka PRO Konzalting d.o.o

Podaci o registriranim poljoprivrednim proizvođačima preuzeti su i obrađeni iz vlastite baze podataka izrađivača sektorske analize a odnose se na korisnike sredstava potpora na nacionalnoj ili EU razini te su evidentirani kao poljoprivredni proizvođači u Arkod i Agronet registru pri Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (izvor: <https://www.apprrr.hr/>).

Podaci o udrugama registriranim u sektoru voća, povrća i cvijeća preuzeti su iz baze podataka Registra udruga Ministarstva pravosuđa i uprave i odnose se na aktivne udruge na području Bjelovarsko bilogorske županije (izvor: <https://registri.uprava.hr/#!udruge>).

2.2. Popis registriranih obrta u poljoprivrednoj proizvodnji

Naziv obrta	Vlasnik	Adresa	Kontakt br.	e-mail	Djelatnost	MBO	OIB
Abramović, poljoprivredni obrt	Lidija Abramović	Gornja Garešnica 5,	043 540 001		1.50 Mješovita proizvodnja	90218922	82145657909
Agro Puškarić, poljoprivredni obrt	Marijo Puškarić	Kaniška lva 6, Garešnica	044 669 037		1.13 Uzgoj povrća, dinja i lubenica, korjenastog i gomoljastog povrća	91595762	79352708543
Agroteh poljoprivredna proizvodnja	Edo Devčić	Begovača 17, Berek	043 542 116		1.24 Uzgoj jezgričavog i koštuničavog voća 1.13 Uzgoj povrća, dinja i lubenica, korjenastog i gomoljastog povrća 1.3 Uzgoj sadnog materijala i ukrasnog bilja	90217616	45715997897
Aro, obrt za proizvodnju sokova	Marijeta Pali	Hrvatskih mučenika 186, Velika Pisanica	098 406 601 099 4516 330	info@aro-sokovi.hr	10.32 Proizvodnja sokova od voća i povrća	97969613	65852833991
Čukman, obrt za proizvodnju prirodnih sokova	Mladen Čukman	Valog 8, Ivanska			10.32 Proizvodnja sokova od voća i povrća	97789682	87851972740
Danijel, obrt za poljoprivredu	Danijel Kruljac	Bana Jelačića 114, Garešnica	043 224 394	0.danijel.kruljac1@gmail.com	1.25 Uzgoj bobičastog, orašastog i ostalog voća 1.13 Uzgoj povrća, dinja i lubenica, korjenastog i gomoljastog povrća	97645567	83782616446
Evosok, obrt za proizvodnju prirodnih sokova	Jelena Mrazović	Florijana Andrašeca 12, Bjelovar			10.32 Proizvodnja sokova od voća i povrća	97701092	04496124249
Foitt, poljoprivredni obrt	Mirko Foitt	Moslavačka 133, Hercegovac			1.13 Uzgoj povrća, dinja i lubenica, korjenastog i gomoljastog povrća 1.61 Pomoćne djelatnosti za uzgoj usjeva	97431877	53873573602
Glijive Evaj, obrt za uzgoj i preradu glijiva	Matija Evaj	Ilovski Klokočevac 45, Hercegovac	043 544 915		1.30 Uzgoj sadnog materijala i ukrasnog bilja 10.39 Ostala prerada i konzerviranje voća i povrća	90220064	76811506129
Gospodarstvo Moulis, obrt za poljoprivrednu proizvodnju	Vlado Moulis	Ante Starčevića 6, Daruvar	043 335 442 098 9920 414	info@moulis.hr	1.25 Uzgoj bobičastog, orašastog i ostalog voća	92354114	59817468638
Hela, obrt za uzgoj voća i povrća	Ljiljana Husnik	Komuševac 13, Čazma			1.13 Uzgoj povrća, dinja i lubenica, korjenastog i gomoljastog povrća	92353886	42327612078
Kolić, obrt za trgovinu, poljoprivredu i usluge	Djina Kolić	Đurina 120, Đulovac	043 382 095		1.24 Uzgoj jezgričavog i koštuničavog voća 1.25 Uzgoj bobičastog, orašastog i ostalog voća	90226232	84724964045
Kolić Tours, prijevozniki obrt	Josip Kolić	Koreničani 24, Đulovac	043 321 136		1.13 Uzgoj povrća, dinja i lubenica, korjenastog i gomoljastog povrća 1.61 Pomoćne djelatnosti za uzgoj usjeva 1.3 Uzgoj sadnog materijala i ukrasnog bilja	92354530	43588189758
Lumine, zajednički obrt za vulkanizerske usluge, proizvodnju voća i destiliranih pića	Vlasta Zounar Zvonko Zounar Nevia Zounar Pupovac	Matije Gupca 90, Daruvar	043 331 516 091 5286 515	www.tvrtke.com/lumine	1.24 Uzgoj jezgričavog i koštuničavog voća	91530393	91679030944
Marpital, obrt za izradu ukrasnih predmeta	Maja Grkinić	Ivana Mažuranića 28, Daruvar	098 780 888 095 4006 004	majamarpital@gmail.com	1.30 Uzgoj sadnog materijala i ukrasnog bilja	97908746	74283274130
Obrt za obradu metala	Mirko Kolaric	Mišulinovac 7, Veliko Trojstvo			1.13 Uzgoj povrća, dinja i lubenica, korjenastog i gomoljastog povrća	97364274	76915102629
Obrt za proizvodnju i preradu glijiva i trgovinu "Andričić"	Nikola Andričić	Augusta Šenoae 4A, Bjelovar	043 243 116 091 1709 335	andricic.nikola.andricic@bjt.com.hr	1.13 Uzgoj povrća, dinja i lubenica, korjenastog i gomoljastog povrća 10.39 Ostala prerada i konzerviranje	90198727	33836716550
Obrt za proizvodnju voćnih sokova "Sambi"	Saša Ilić	Ulica Hrvatskog Proljeća 1, Bjelovar	043 226 066	sasa.ilic@sambi.hr	10.32 Proizvodnja sokova od voća i povrća	90206797	11723485318
Obrt za šumarstvo i poljoprivredu Novaković	Milan Novaković	Bana Jelačića 12, Garešnica			1.25 Uzgoj bobičastog, orašastog i ostalog voća	97106569	68498954927
Obrt za uzgoj i preradu glijiva Bušamp	Mario Evaj	Ilovski Klokočevac 24, Hercegovac	043 544 101 043 444 036		1.30 Uzgoj sadnog materijala i ukrasnog bilja 10.39 Ostala prerada i konzerviranje voća i povrća	90220676	75074542600
Poljoprivredni obrt Gelenčir	Dražen Gelenčir	Moslavačka 208, Hercegovac	043 524 627		1.13 Uzgoj povrća, dinja i lubenica, korjenastog i gomoljastog povrća	90220404	35636566172
Poljoprivredni obrt Kolić	Vesna Kolić	Severin 102, Severin	099 7500 382		1.30 Uzgoj sadnog materijala i ukrasnog bilja 10.39 Ostala prerada i konzerviranje voća i povrća 1.30 Uzgoj sadnog materijala i ukrasnog bilja	91523966	29473195816
Poljoprivredno-uslužni obrt Pađan-Agro	Zdenko Pađan	Malo Vukovje 26, Garešnica			1.13 Uzgoj povrća, dinja i lubenica, korjenastog i gomoljastog povrća	90221346	80865864595
Prosoftgrup	Damir Bradić	Opčevac 63, Čazma	043 220 366		1.25 Uzgoj bobičastog, orašastog i ostalog voća	90224817	30680853602
Ptičar, obrt za elektromehaničarske usluge	Ivan Ptičar	Veliko Vukovje 8a, Garešnica	098 9898 725 098 9677 273		1.24 Uzgoj jezgričavog i koštuničavog voća 1.25 Uzgoj bobičastog, orašastog i ostalog voća	97868655	57603572874
Tomica, obrt za trgovinu i poljoprivrednu proizvodnju	Tomislav Guberović	Krste Frankopana 7, Daruvar			1.3 Uzgoj sadnog materijala i ukrasnog bilja	92354556	74537699930
Trgovački obrt Puh	Ivica Puh	Pupelica 44, Šandrovac	043 874 203		1.13 Uzgoj povrća, dinja i lubenica, korjenastog i gomoljastog povrća	92345476	81776036070
Trgovački obrt za proizvodnju i prodaju Selak	Hrvoje Selak	Ždralovska 48, Bjelovar			1.24 Uzgoj jezgričavog i koštuničavog voća 1.13 Uzgoj povrća, dinja i lubenica, korjenastog i gomoljastog povrća 1.3 Uzgoj sadnog materijala i ukrasnog bilja	92347002	93355388282
Vadel, obrt za trgovinu i usluge	Damir Valečić	Ivanovo polje 53, Dežanovac	043 328 313 043 328 018		1.25 Uzgoj bobičastog, orašastog i ostalog voća	90226674	98949299022
Zajednički poljoprivredno-prijevozniki obrt	Bernarda Darapi Vlado Vlahović	Hrvatskih branitelja 36a, Hercegovac			1.25 Uzgoj bobičastog, orašastog i ostalog voća	90218396	97666240873

Izvor: <https://pretrazivac-obrta.gov.hr/pretraga.htm>

2.3. Popis registriranih pravnih subjekata u poljoprivredi i preradi

Naziv poduzeća	Vlasnik	Adresa	Kontakt broj	e-mail	Djelatnost	Broj zaposleni	MB	OIB
Dar Blue d.o.o.	Tomislav Kutnjak	Dereza 94, Dereza, 43240	098 1663 880	info@darblue.hr	A0125 - Uzgoj bobičastog, orašastog i ostalog voća	16	02774852	34430182695
Pčelarstvo Daruvar d.o.o.	Milena Kelemin Kelemin	Dario Josipa Jelačića 87/ G, Daruvar, 43500	043 334 896	pčelarstvo-daruvar@zg.t-com.hr	C1039 - Ostala prerada i konzerviranje voća i povrća	31	00723568	72519049956
Vedar d.o.o.	Željko Čereveni	Velika Trnovitica 269, Velika Trnovitica, 43280	098 9185 242	info@vedar.hr	A0130 - Uzgoj sadnog materijala i ukrasnog bilja	2	04070542	15476919655
Rub d.o.o.	Dario Vinš Hrgić Mato Hajdinjak	Robert Gornja Kovačica 118, Gornja Kovačica, 43270	099 6600 711		A0125 - Uzgoj bobičastog, orašastog i ostalog voća	6	02396629	39679144363
Demetra Alfa d.o.o.	Davorka Savić	Uljanik 75, Uljanik, 43280	098 289 170	demetra.alfa@gmail.com	A0125 - Uzgoj bobičastog, orašastog i ostalog voća	3	02655730	55667375536
Voće-Pavičić d.o.o.	Dinko Pavičić	Miljanovac 95, Miljanovac, 43500	043 323 281		A0124 - Uzgoj jezgričavog i koštuničavog voća	2	01373323	07324028500
Olera d.o.o.	Sabina Džolan Marodolac	Ulica Alojzija Štepinca 27, Rovišće, 43000	098 9003 171	olera.dzolan@gmail.com	A0113 - Uzgoj povrća, dinja i lubenica, korjenastog i gomoljastog povrća	4	04318501	59534395913
Voćarstvo Vagovina d.o.o.	Matea Vinčeković Vinter	Vagovina 143, Vagovina, 43240	043 776 252 099 4206 159	voćarstvo.vagovina@gmail.com	A0124 - Uzgoj jezgričavog i koštuničavog voća	2	04449690	49770595968
Poljoprivredna zadruga branitelj Zlatna gruda	Natalija Šulog Ivanešić	Mate Lovraka 231, Veliki Zdenci, 43290	043 427 123	dejan.sulog@gmail.com	A0130 - Uzgoj sadnog materijala i ukrasnog bilja	1	02156423	43237912816
Tenagra d.o.o.	Davor Krce Krce	Alen Andrije Hebranga 36/A, Bjelovar, 43000	043 247 510	tenagra.bj@gmail.com	A0113 - Uzgoj povrća, dinja i lubenica, korjenastog i gomoljastog povrća	3	01888439	14384380051
Poljoprivredna zadruga Plodovi Moslavine	Vjekoslav Budanec	Dereza 30/ A, Dereza, 43240	091 1979 134	plodovi.moslavine@gmail.com	A0113 - Uzgoj povrća, dinja i lubenica, korjenastog i gomoljastog povrća	1	04530845	74871876740
Žarko Agrar d.o.o.	Vera Kitonić	Milana Novačića 100, Čazma, 43240	043 217 335 098 9828 670	zarko.agrar@gmail.com	A0124 - Uzgoj jezgričavog i koštuničavog voća	1	04449703	76660501758
VG Fryer d.o.o.	Marijan Sviličić Eduard Nothig	Stjepana Radića 2/B, Veliki Grđevac, 43270	01 8897 484	vgfryer@gmail.com	A0124 - Uzgoj jezgričavog i koštuničavog voća	1	05127629	47560434209
Voćarsko-vinogradarska zadruga Florina	Željko Ledinski	Štefanje 94, Štefanje, 43240	043 262 222 099 5460 230	info@florina.hr	A0124 - Uzgoj jezgričavog i koštuničavog voća	0	01915509	80654451987
Voćnjak d.o.o.	VRT d.o.o.	Matrice Hrvatske 4/1, Bjelovar, 43000	032 380 826	perica.medakovic@bj.t-com.hr	A0124 - Uzgoj jezgričavog i koštuničavog voća	0	02536188	52871551229
Grabovnica Voće d.o.o.	Zrinka Kitonić	Vagovina 192, Vagovina, 43240	01 4666 346	grabovnica.voce@gmail.com	A0124 - Uzgoj jezgričavog i koštuničavog voća	1	04453140	34181044142
Parkovi Šepoval d.o.o.	Ivan Šepoval	Matiije Gupca 60, Bjelovar, 43000	043 212 511	ivan.sepoval@gmail.com	A0130 - Uzgoj sadnog materijala i ukrasnog bilja	1	02457873	11955667635
Voćarska zadruga Organica	Miroslav Matijašević Ana Božić Poturičić Ivan Poturičić	Orlovac Zdenački 12, Orlovac Zdenački, 43290	043 243 930		A0125 - Uzgoj bobičastog, orašastog i ostalog voća	1	04692209	09832480691
Old Farm d.o.o.	Ivan Poturičić	Ruškovac 78, Ruškovac, 43000	095 8000 631	oldfarm.doo@gmail.com	A0125 - Uzgoj bobičastog, orašastog i ostalog voća	1	04577973	70413791620
Biokis d.o.o.	Aleksandar Miota	Zrinska 1, Zrinska, 43270	043 333 296		A0125 - Uzgoj bobičastog, orašastog i ostalog voća	1	04146328	60378693757
Poljoprivredna zadruga Bilogora-Papuk	Darija Jeleč	Julija Klovića 6, Grubišno Polje, 43290	01 6232 125		A0130 - Uzgoj sadnog materijala i ukrasnog bilja	0	02188287	95870052256
Bilo-Natura j.d.o.o.	Goran Bačak	Mišulinovac 2, Veliko Trojstvo, 43000	095 9975 036	goran.mmdizajn@gmail.com	C1039 - Ostala prerada i konzerviranje voća i povrća	1	04959507	77452854262
Vitaplant d.o.o.	Željko Moulis	Končanica 30, Končanica, 43500	099 3477 560		A0130 - Uzgoj sadnog materijala i ukrasnog bilja	0	04887883	31359298418

Izvor: <https://digitalnakomora.hr/home>

3. Istraživanje tržišta

3.1. Analiza – postupak provedbe istraživanja

Kako bismo prikupili informacije o proizvodnim kapacitetima, potrebama proizvođača i prerađivača u sektorima koju obrađuje analiza, provodi se istraživanje koje obuhvaća anketiranje uzorka od 90 ispitanika. Ispitanici su fizičke i pravne osobe sa registriranom poljoprivrednom proizvodnjom cvijeća, voća i povrća na području Bjelovarsko-bilogorske županije i čine ih obiteljska gospodarstva, obrti i udruge te poduzeća i zadruge, a uključen je i sektor prerade vezan uz spomenutu proizvodnju.

Metodologija provedbe istraživanja provoditi će se kroz tri faze. Prva faza je priprema baze podataka sa dostupnim kontaktima kojima će se putem elektroničke pošte dostaviti anketni upitnik, u formi online ankete koju će izraditi angažirani studenti-anketari prema prethodno strukturiranim pitanjima navedenim u točki 3.2. ove analize.

Druga faza obuhvaća analizu i broj zaprimljenih online anketa u zadanom roku, nakon čega se pristupa telefonskom anketiranju preostalih ne anketiranih ispitanika ili konkretnom odlasku na lokaciju prema prethodnom dogovoru sa ovlaštenom osobom koju se anketira. Posao istraživanja tržišta obavljaju angažirani studenti (njih pet) koji su prethodno dobili jasne upute i prošli obuku od strane angažiranog stručnjaka koji je pripremio anketni upitnik i koji je proveo edukaciju o načinu popunjavanja ankete prema pitanjima i poglavljima kao i pristupu ispitanicima koji će odgovarati na pitanja.

Treća faza je ujedno i završna faza kojom se prikupljeni podaci obrađuju pomoću elektronički izrađene baze, te istima dobivaju rezultati izvještaja sa povratnom informacijom provedenog istraživanja.

Metodologija provedbe istraživanja prilagođena je trenutnoj situaciji i pridržavanju mjera Civilnog stožera RH zbog provođenja epidemioloških mjera uzrokovanih Covid virusom, tako da se veći dio istraživanja odrađuje anketiranjem na daljinu, a tek prema potrebi direktnim kontaktom sa ispitanikom.

3.2. Sadržaj anketnog upitnika

"KORAK NAPRIJED"

Povećanje zapošljivosti skupina u nepovoljnom položaju.

Projekt financiran iz ESF Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali 2014-2020.“

Anketni upitnik izrađen je prema "Sektorskoj analizi proizvodnje cvijeća, voća i povrća te potreba za znanjima, vještinama i radnicima" na području Bjelovarsko-bilogorske županije i Grada Bjelovara, za potrebe provedbe projekta. Cilj istraživanja je prikupljanje informacija o potrebnim radnicima u sektorima iz navedene analize.

Molimo da ispunite anketni upitnik za koji će Vam trebati 3-5 minuta.

Zahvaljujemo na Vašem sudjelovanju.

1. Vaši podaci

Ime i prezime odgovorne osobe *

Starosna dob nositelja gospodarstva ili odgovorne osobe. *

- mlađi od 40god
 41 - 65 godina
 više od 65 god

Spol *

- žensko
 Muško
-

Naziv gospodarstva / pravne osobe *

Sjedište i adresa gospodarstva ili pravne osobe. *

Kontakti - email i mobitel *

Web stranica

Lokacija zemljišta / nasada / objekta gdje se nalazi proizvodnja ili prerada. *

Sektor proizvodnje ili prerade. *

Voće
 Povrće
 Cvijeće
Ostalo: _____

2. Kojoj Jedinici lokalne samouprave (JLS) - gradu ili općini pripada Vaše gospodarstvo / poslovni subjekt? (Pod "Ostalo..." upisati općinu) *

Bjelovar
 Čazma
 Garešnica
 Grubišno Polje
 Daruvar
 Ostalo: _____

3. Imate li prijavljenu ekološku proizvodnju. *

Da
 Ne
 Imam u planu

4. Odaberite površine pod kulturom koje obrađujete

	0-1 ha	1-5 ha	5-10 ha	više od 10 ha
Povrće na otvorenom	☐	☐	☐	☐
Voće	☐	☐	☐	☐
Cvijeće na otvorenom	☐	☐	☐	☐

5. Navedite površine zaštićenih prostora (plastenici i tuneli) koje posjedujete?

	0-500 m2	500-1.000 m2	1.000-5.000 m2	više od 5.000 m2
Plastenici	☐	☐	☐	☐
Tuneli	☐	☐	☐	☐

6. Navedite količinu voća i povrća u kilogramima, kao i cvijeća proizvedenog u posljednjih godinu dana. *

7. Odaberite vrijednost prodanih proizvoda u kunama na godišnjoj razini. *

- do 80.000 kn
- 80.001 - 200.000 kn
- 200.001 - 500.000 kn
- 500.001 - 1.000.000 kn
- više od 1.000.000 kn

Vrsta objekta i količina proizvod

8. Navedite za koju vrstu zajedničkog ulaganja ili infrastrukturnog objekta ste zainteresirani, a što bi Vam omogućilo poboljšanje poslovanja? *

- hladnjače za voće, povrće, cvijeće
- sortirnice, pakirnice
- sabirni / otkupni centri
- tržnica
- laboratorij za kontrolu kvalitete poljoprivrednih proizvoda
- prerađivačka postrojenja (za dobivanje sokova, džemova, uljare i sl.)
- Ostalo: _____

9. Za gore odabrani objekt (hladnjača, sortirnica, pakirnica, tržnica...) navedite koji proizvod bi dopremali. *

10. Za gore odabrani objekt (hladnjača, sortirnica, pakirnica, tržnica...) navedite u kojoj količini (kilogrami, litre, komadi) bi dopremali svoje proizvode godišnje. *

Radnici - zapošljavanje (redovno i sezonsko)

11. Da li zapošljavate sezonske radnike? *

- Da
- Ne *Prijeđite na pitanje broj 18.*

12. Koliko često koristite usluge sezonskih radnika? *

- Jednom god
 2-3puta god
 više od 3x g

13. Koliko dana u prosjeku traje rad sezonaca? *

- 1-2 dana
 3-5 dana
 5-7
 Ostalo: _____

14. Na koji način dolazite do sezonskih radnika? *

- angažiram lokalne mještane
 po preporuci drugih
 objavom oglasa na društvenim mrežama
 objavom oglasa na HZZ
 Ostalo: _____

15. Koliko ste zadovoljni izborom radnika? *

- nisam zadovoljan/-na
 važno je samo da se posao završi
 jako sam zadovoljan/-na
 Ostalo: _____

16. Da li osiguravate smještaj i topli obrok za radnike? *

- Da, i smještaj i obroke
 Samo smještaj
 Samo prijevoz
 Samo topli obrok
 Ništa od navedenog
 Ostalo: _____

17. Kada isplaćujete sezonske radnike? *

- Na kraju svakog dana
 Po završenom poslu
 Ostalo: _____

18. Planirate li zapošljavanje radnika u redovni radni odnos? *

- Da, planiram
 Ne, samo sezonski nastavljam dalje zapošljavati *Prijeđite na pitanje broj 19*
 Ostalo: _____

Navedite koju vrstu / zanimanje radnika tražite (pomoćne ili redovne radnike).

19. Koliko bi Vam pomogla stranica na kojoj bi objavljivali oglase za posao - traženje sezonskih radnika u poljoprivredi? *

- To bi bilo odlično!
- Ne bih ništa mijenjao/-la u odnosu na sadašnji način
- Ostalo: _____

20. Što bi Vam još bilo potrebno od informacija na takvoj stranici? *

- Vremenska prognoza
- Vijesti o subvencijama
- Savjeti za poljoprivrednu proizvodnju i preradu
- Gostovanja i tematske radionice stručnjaka
- Ponuda / potražnja proizvoda i usluga
- Ostalo: _____

Vaša ostala zapažanja, komentari i prijedlozi...

Kraj ankete!

*Sadržaj ovog anketnog upitnika isključiva je odgovornost Socijalne zadruge Pružimo ruke.
Zahvaljujemo na popunjavanju upitnika.*

4. Zaključci - Izvješće provedenih anketa

U razdoblju 03. do 16. ožujka 2021. godine provodilo se online anketiranje na uzorku od 90 registriranih pravnih subjekata od kojih su prema popisima iz prethodnih točaka 2.1., 2.2. i 2.3. (obiteljska gospodarstva i udruge, zadruge, poduzeća i obrti) poslani anketni upitnici na dostupne mail adrese sa rokovima za dostavu popunjenih anketa, dok se u drugom dijelu razdoblja provodilo direktno istraživanje terena od angažiranih studenata. Za potrebe popunjavanja upitnika angažirano je pet studenata koji su putem telefonskih poziva, od ispitanika tražili odgovore na postavljena pitanja ili su direktno prema naručenom terminu u kontaktu sa odgovornom osobom proveli popunjavanje anketnog upitnika. Po obradi i unosu podataka u prethodno izrađenu online anketu dobiveni su odgovori od 62 fizička ili pravna subjekta odnosno 69% anketiranih od kojih je njih 14 ili ukupno 20% dalo odgovor da nije zainteresirano za odgovaranje na pitanja iz upitnika. Rezultate obrađenih anketa sa grafičkim priložima dajemo u nastavku ove analize sa kraćim zaključcima proizašlim kao rezultat provedenog istraživanja.

Zaključak. Od ispitanih proizvođača cvijeća, voća ili povrća pretežito su odgovorne osobe muškog spola starosne dobi između 41-65 godina. Najviše ispitanika se bavi proizvodnjom povrća, zatim voća i na kraju cvijeća. Zastupljeno je istraživanje čitave Bjelovarsko-bilogorske županije, a najveći broj njih je iz Bjelovara, Velikog Trojstva, Šandrovca, Velike Pisanice, Garešnice, Čazme i Daruvara. Proizvodnja je pretežito konvencionalna (72,6%), a ekološkom se bavi svega 11,3% ispitanika, dok preostali dio njih planira pokrenuti ekološku proizvodnju. Površine koje se obrađuju su pretežito veličine 1 do 5 hektara sa uzgojem u plastenicima i tunelima veličine do 500 m². Čak 87,1 % proizvođača ima godišnji promet do 80.000 kn odnosno do 200.000 kuna što govori o mikro i malim proizvodnjama koje onemogućavaju veći plasman proizvedenog voća, povrća ili cvijeća i problem razjedinjenosti prilikom narudžbe većih količina. Rješenje bi bilo udruživanje i kooperacija proizvođača sa ciljem zajedničkog plasmata većih količina na šire tržište. Tom prilikom najviše su zainteresirani za korist od zajedničkih hladnjača, prerađivačkih kapaciteta i sabirnih centara, a zatim prodaju na tržnicama ili putem otkupnih centara.

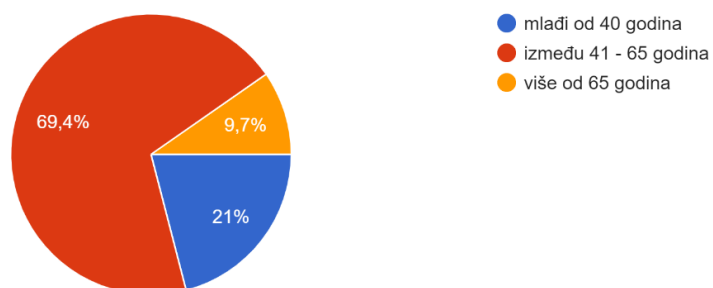
U svom radu malo koriste sezonske radnike, tek 25,8% ili samo 16 ispitanika dok je njihova usluga potrebna pretežito 2-3 puta godišnje sa radom od najviše 5 do 7 dana a pretežito koriste mještane ili radnike po preporuci. Sezonski radnici imaju osiguran topli obrok i u manjem dijelu prijevoz, a isplaćeni su za svoj rad po završenom poslu. Na pitanje o planiranom zapošljavanju u redovan radni odnos njih 35 ili 56,5% izjasnilo se da će trebati i dalje samo sezonske radnike, dok je njih 11 ili 17,7% odgovorilo da planira zapošljavanje za što trebaju stručnu radnu snagu.

Posljednje je pitanje bilo informativno ispitivanje interesa za pokretanje online stranice ili aplikacije za zapošljavanje i potrebe za radnicima, gdje su se ispitanici izjasnili da bi željeli stranicu sa pretežitim informacijama o dostupnim poticajima i subvencijama, osim podataka o potrebama za zapošljavanjem radnika.

Podaci koji su prikupljeni koristiti će se za potrebe pokretanja novih projektnih prijedloga i inicijativa kojima je cilj povećanje zapošljivosti u ovom sektoru koji je obrađen analizom.

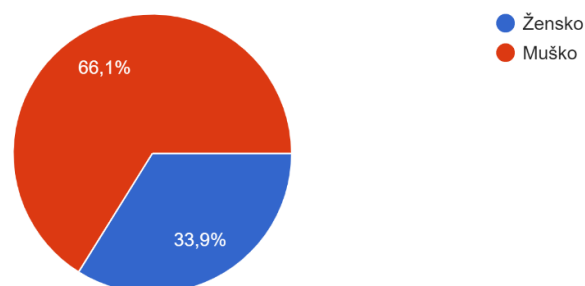
Starosna dob nositelja gospodarstva ili odgovorne osobe.

62 odgovora

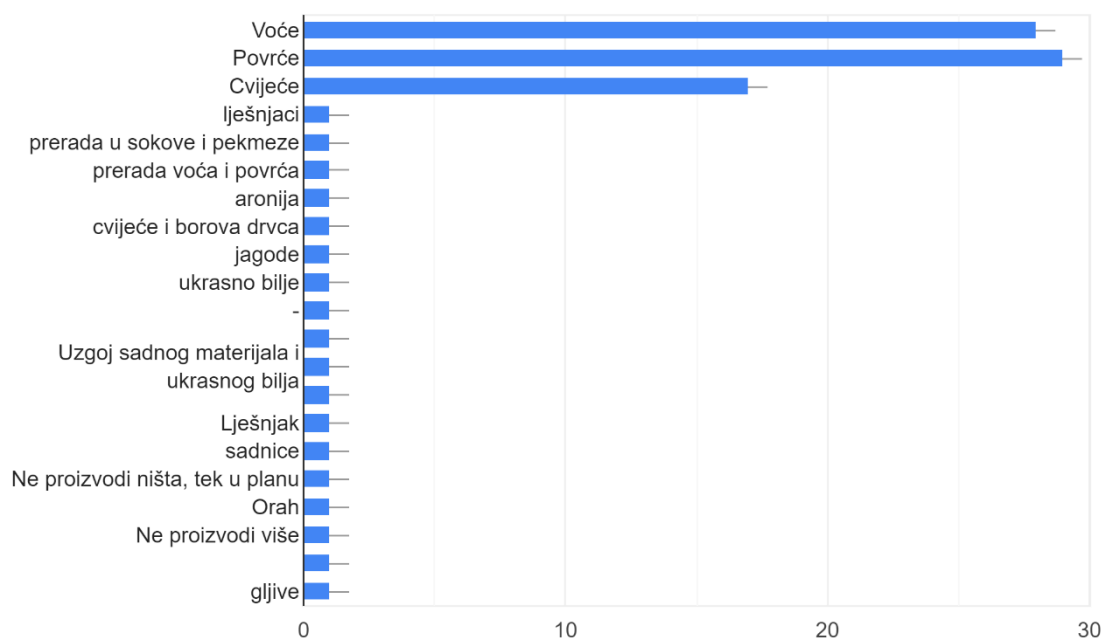
Spol

62 odgovora

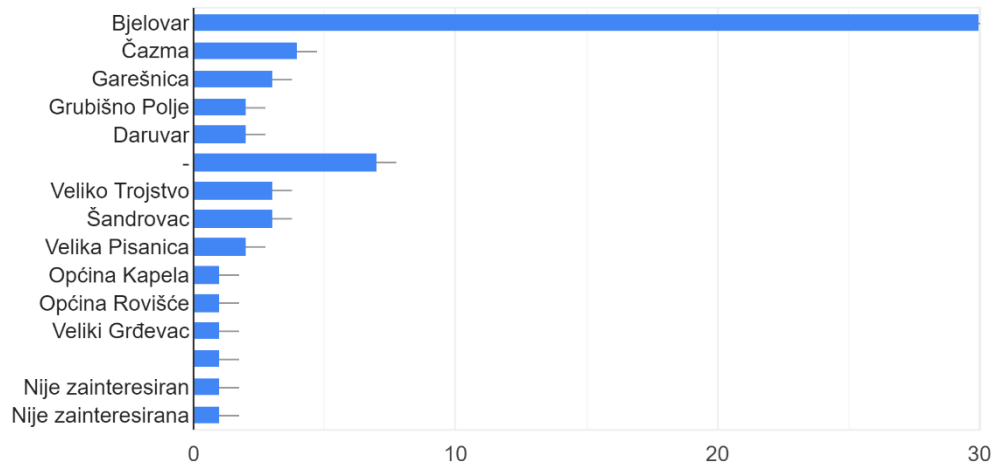
Sektor proizvodnje ili prerade.

62 odgovora

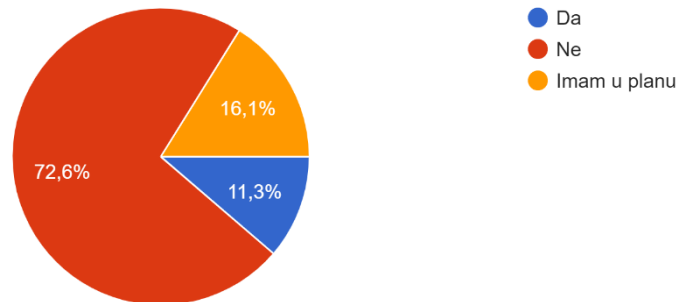
2. Kojoj Jedinici lokalne samouprave (JLS) - gradu ili općini pripada Vaše gospodarstvo / poslovni subjekt? (Pod "Ostalo..." upisati općinu)

62 odgovora

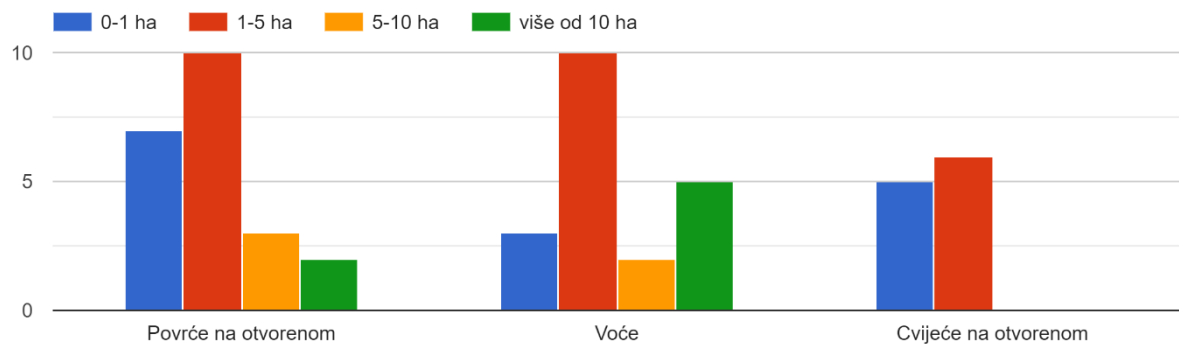

3. Imate li prijavljenu ekološku proizvodnju.

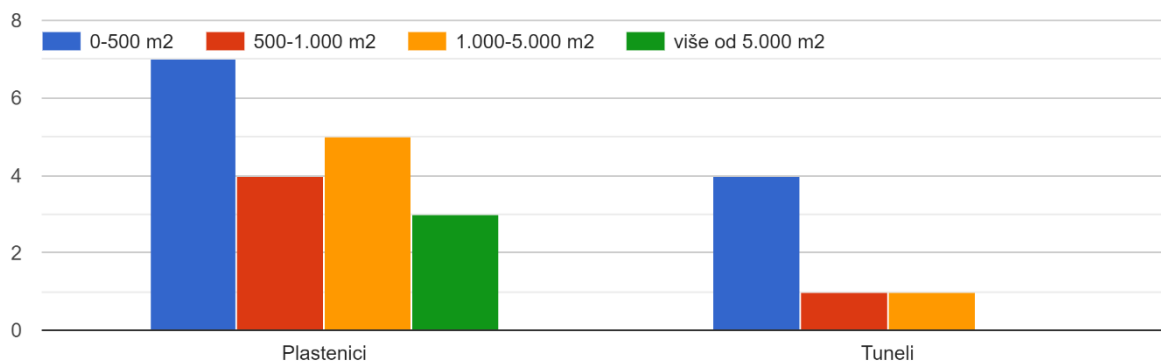
62 odgovora

4. Odaberite površine pod kulturom koje obrađujete

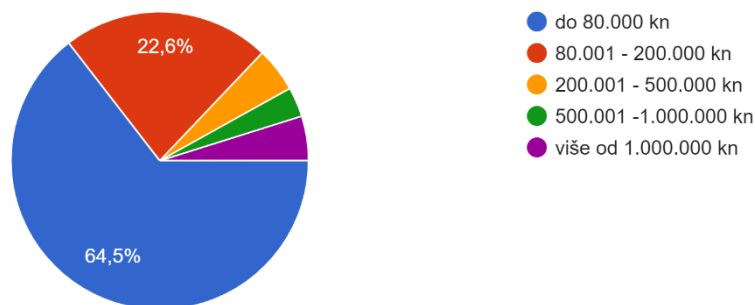

5. Navedite površine zaštićenih prostora (plastenici i tuneli) koje posjedujete?

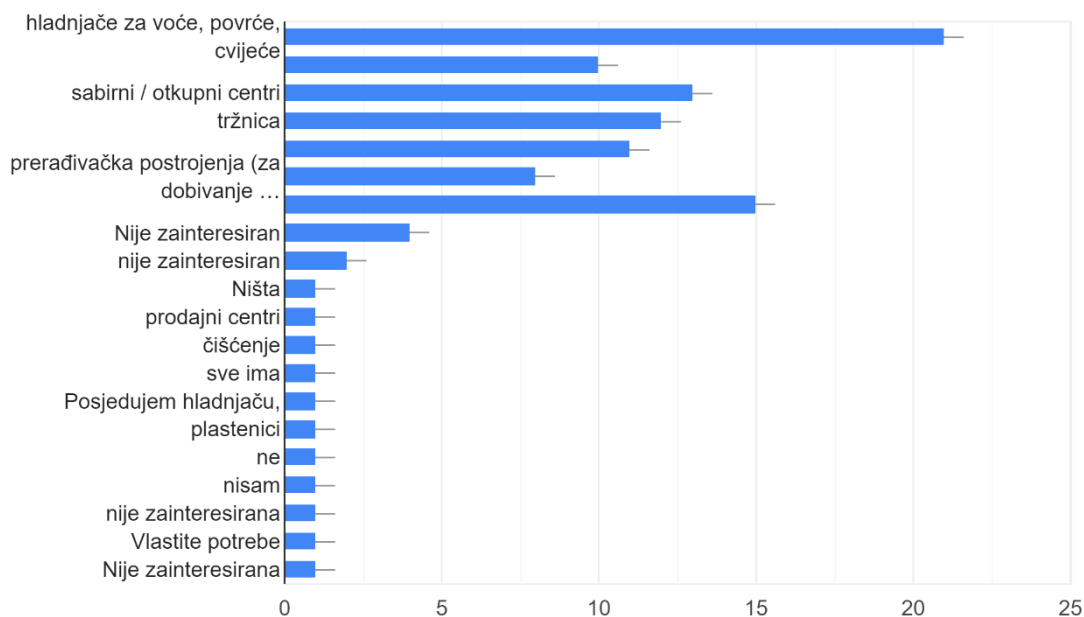
7. Odaberite vrijednost prodanih proizvoda u kunama na godišnjoj razini.

62 odgovora

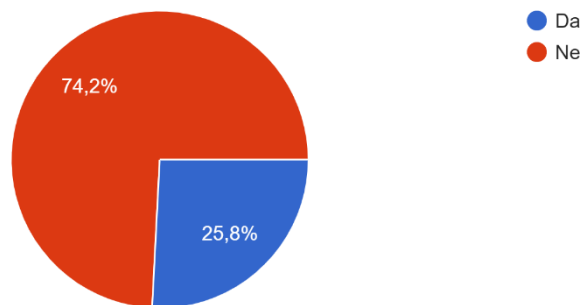
8. Navedite za koju vrstu zajedničkog ulaganja ili infrastrukturnog objekta ste zainteresirani, a što bi Vam omogućilo poboljšanje poslovanja?

62 odgovora

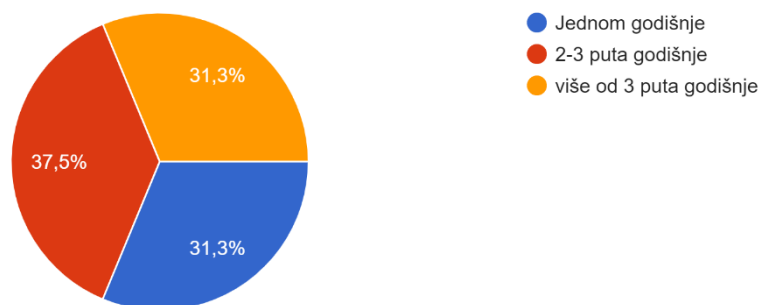
11. Da li zapošljavate sezonske radnike?

62 odgovora

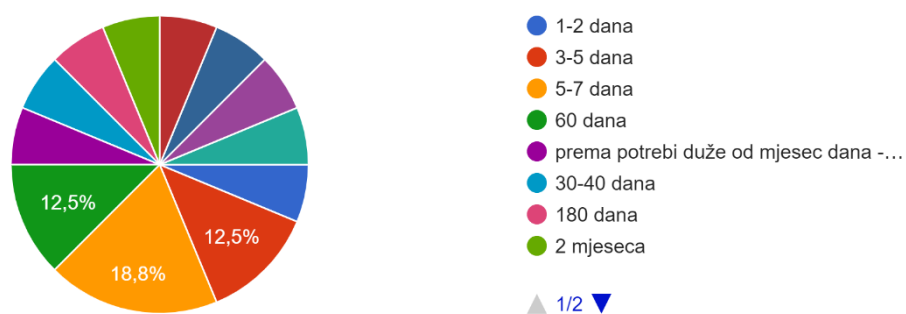
12. Koliko često koristite usluge sezonskih radnika?

16 odgovora

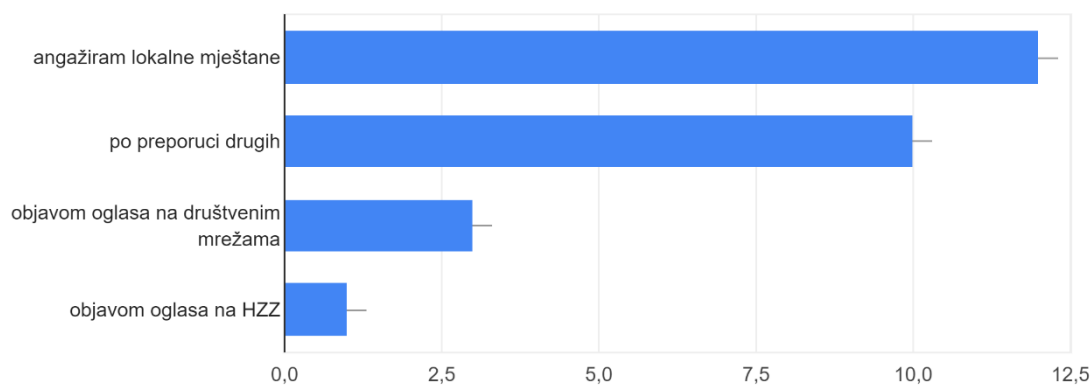
13. Koliko dana u prosjeku traje rad sezonaca?

16 odgovora

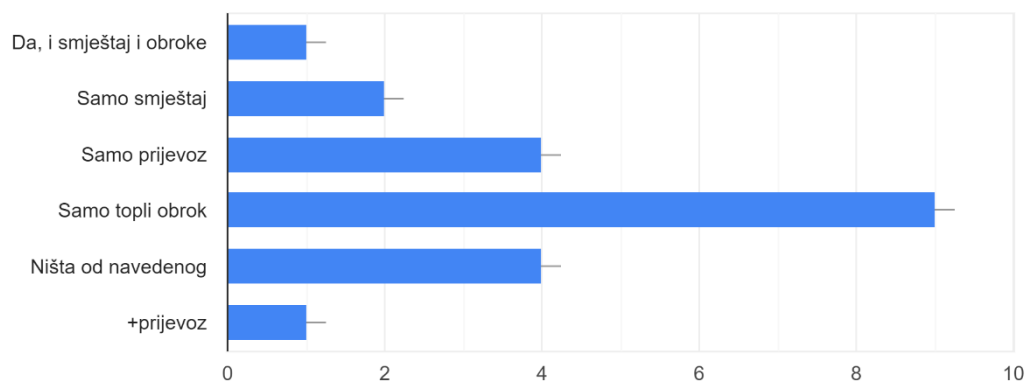
14. Na koji način dolazite do sezonskih radnika?

16 odgovora

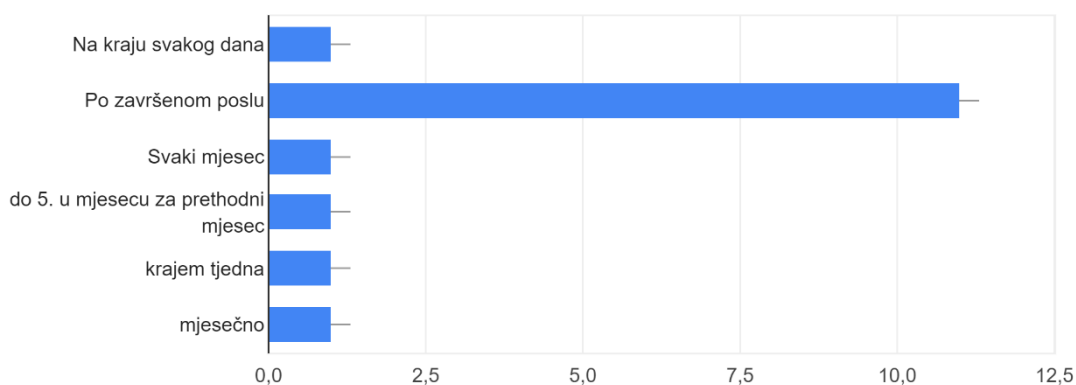
16. Da li osiguravate smještaj, prijevoz i topli obrok za radnike?

16 odgovora

17. Kada isplaćujete sezonske radnike?

16 odgovora

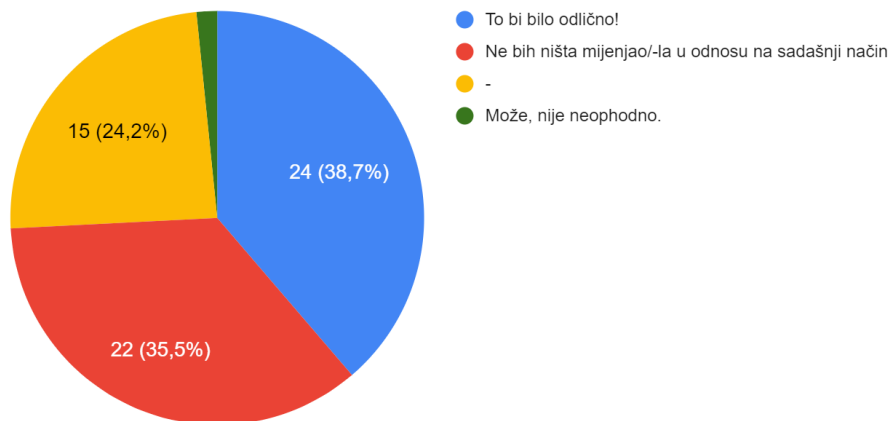
18. Planirate li zapošljavanje radnika u redovni radni odnos?

62 odgovora

19. Koliko bi Vam pomogla stranica na kojoj bi objavljivali oglase za posao - traženje sezonskih radnika u poljoprivredi?

62 odgovora

20. Što bi Vam još bilo potrebno od informacija na takvoj stranici?

62 odgovora

